

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS
IŠVADA DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS UGDYMO PLĖTOTĖS
CENTRO VEIKLOS SRITYSE**

TURINYS

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI	3
2. UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO BENDRIEJI DUOMENYS	5
3. KORUPCIJOS RIZIKA UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE ..	6
3.1. Nėra aiškios atskirties tarp viešųjų pirkimų iniciatorių, vykdytojų ir juos prižiūrinčių ir (ar) kontroliuojančių darbuotojų.	6
3.2. Ugdymo plėtotės centre nevykdomas tinkamas viešųjų pirkimų planavimas.	7
3.3. Vykdamat viešuosius pirkimus Ugdymo plėtotės centre neatliekami rinkos tyrimai.	8
3.4. Piktnaudžiaujama suteikta teise mažos vertės viešuosius pirkimus atlikti neskelbiamos tiekėjų apklausos būdu apklausiant tik vieną tiekėją.	9
3.5. Perkamos paslaugos, kurios įrašytos į darbuotojų funkcijas.	11
3.6. Ugdymo plėtotės centre kompiuterių dalių ir organizacinės technikos remonto paslaugų pirkimai vykdomi nesilaikant Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijų.	13
3.7. Atliekant neplaninius VP UPC neapskaičiuojama numatoma pirkimo vertė.	17
3.8. Ugdymo plėtotės centro viešųjų pirkimų registre nustatyti atvejai, galimai turintys korupcijos rizikos veiksnių požymių.	18
3.8.1. Ugdymo plėtotės centre vykdytų galimai neskaidrių viešųjų pirkimų iš MB „Sumanūs projektai“ analizė.	18
3.8.2. Ugdymo plėtotės centre galimai neskaidrūs viešieji pirkimai iš VšĮ Socialinės informacijos ir mokymų agentūros.	23
4. NEPAKANKAMAS VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO VALDYMAS	27
4.1. UPC už interesų konfliktų prevenciją atsakingais paskirti ne konkretūs darbuotojai, o nurodytos padalinio pareigybės.	27
4.2. Paslaugų pirkimai iš buvusių ar esamų Ugdymo plėtotės centro darbuotojų.	27
4.2.1. Mokyklų konsultavimo po išorės vertinimo paslaugų pirkime trūksta skaidrumo.	27
4.2.2. Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyti galimai neskaidrūs Ugdymo plėtotės centro paslaugų pirkimai iš savo darbuotojos.	28
4.3. Ugdymo plėtotės centro darbuotojai, nežinant įstaigos vadovybei, dalyvauja kitų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pavaldžių įstaigų konkursuose.	29
4.4. Ugdymo plėtotės centre darbas nuotoliniu būdu naudojamas kaip tam tikra motyvavimo forma.	30
5. MOTYVUOTOS IŠVADOS	32
6. PASIŪLYMAI	34
1 priedas	38
2 priedas.	41

3 priedas	46
4 priedas.....	50

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė (toliau – KRA) atliekama Ugdymo plėtotės centro (toliau – UPC) veiklos, susijusios su viešaisiais pirkimais (toliau – VP) (inicijavimas, organizavimas, kontrolė ir priežiūra), vykdomais Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų investicijų veiksmų programos projektuose, taip pat viešųjų ir privačių interesų valdymo srityse.

Analizuotas laikotarpis nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d.

Tikslas: Antikorupciniu požiūriu įvertinti UPC veiklą ir nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, galinčius sudaryti prielaidų UPC darbuotojams padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, ir pateikti pasiūlymų, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksniai ir UPC veiklą padarytų skaidresnę.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, sudarančius prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.
3. Išanalizuoti praktinį procedūrų vykdymą ir nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksniai.
4. Pasiūlyti korupcijos riziką ir jos veiksniai mažinančias priemones.

Objektas: UPC veikla minėtose srityse.

Subjektai: UPC.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė.
2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.
3. Interviu metodas (UPC darbuotojams pateikti klausimai).
4. Viešosios informacijos stebėjimas ir analizavimas (UPC interneto svetainė, 2014–2020 m. ES fondų investicijų Lietuvoje interneto svetainė <http://www.esinvesticijos.lt>, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės (toliau – VK) interneto svetainė, informacija žiniasklaidoje).

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) pareigūnų atliekamo išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybių vertinimo ir KRA atlikimo tvarkos aprašo 14 punkte nurodyta informacija:

1. KRA atlikimo tvarkos 15 punkte nurodyti duomenys.
2. Teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritis, kuriose atliekama KRA.
3. STT turima, prieinama informacija, susijusi su valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritimis, kuriose atliekama KRA.
4. Kita informacija, reikalinga KRA atlikti.

KRA išvados padarytos remiantis nurodytų duomenų, dokumentų ir kitų šaltinių analize. Rengiant išvadas taip pat buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 patvirtintos KRA atlikimo tvarkos 15 punkte nustatytus kriterijus, įvertinant:

- išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės;
- sociologinių tyrimų duomenis;
- galimybę vienam darbuotojui priimti sprendimus analizuojamose srityse;
- darbuotojų ir padalinių atstumą nuo centrinio padalinio;
- darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją;
- darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės lygį;
- laikymąsi įprastos darbo tvarkos;
- darbuotojų rotacijos lygį;
- atliekamos veiklos ir sudaromų sandorių dokumentavimo reikalavimus;
- teisės aktų priėmimo ir vertinimo sistemą;
- veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

KRA išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jeigu įstaiga prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nepateikė, buvo laikoma, kad jų nėra.

2. UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO BENDRIEJI DUOMENYS

UPC yra biudžetinė švietimo pagalbos įstaiga. Jo savininkė yra valstybė. UPC savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, buvusi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – ŠMSM, buvusi ŠMM), kuri koordinuoja UPC veiklą, tvirtina ir keičia nuostatus, priima sprendimą dėl buveinės pakeitimo, priima sprendimą dėl pertvarkymo, reorganizavimo ar likvidavimo, sprendžia kitus Lietuvos Respublikos įstatymuose jos kompetencijai priskirtus klausimus.

„Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys apie Ugdymo plėtotės centrą:

Išanalizavus sociologinius tyrimus „Lietuvos korupcijos žemėlapis“¹ (toliau – LKŽ), vykdytus 2016 m. ir 2018 m., darytinos šios išvados dėl galimo korupcijos lygio UPC:

- UPC kaip subjektas nėra plačiai žinoma visuomenėje; didžioji dalis apklaustųjų nežinojo arba neatsakė apie korupcijos paplitimą šioje įstaigoje (įvairiose kategorijose neatsakė nuo 38 iki 61 procento apklaustųjų, tai yra vieni didžiausių tokių rodiklių tarp visų 20 ŠMM institucijų).

- Kitų respondentų nuomone, UPC korupcijos mastas nėra aukštas.

- Lyginant su 2016 m. apklausos duomenimis, 2018 m. matomas tam tikras bendras korupcijos paplitimo vidurkis UPC sumažėjimas tarp gyventojų (nuo 1,76 iki 1,64 – apie 7 proc.), tačiau tarp valstybės tarnautojų jis padidėjo (nuo 1,63 iki 1,84 – 12 proc.), o tarp įmonių jis padidėjo labiausiai (nuo 1,49 iki 1,71 – 15 proc.)². Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ tyrimą „LKŽ 2018“, kurį inicijavo STT, atliko 2018 m. gruodžio – 2019 m. sausio mėnesiais, todėl kai kurios apklaustųjų grupės (įmonės ir valstybės tarnautojai) jau galėjo sureaguoti į 2018 m. pabaigoje žiniasklaidoje nuskambėjusį UPC vykdomų viešųjų pirkimų skandalą.

SFMIS 2014 duomenimis, UPC šiuo metu vykdo šiuos ES struktūrinių fondų remiamus projektus: Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001; Bendrojo ugdymo turinio ir organizavimo modelių sukūrimas ir išbandymas bendrajame ugdyme Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-04-0001; „Tęsk“ Nr. 09.2.1-ESFA-V-727-01-0001; Pasirengimas įgyvendinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo finansavimo pertvarką ir įgyvendinimo koordinavimas Nr. 10.1.1-ESFA-V-912-02-003 ir Bendrojo ugdymo mokytojų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų tobulinimas Nr. 09.4.2-ESFA-V-715-02-0001.

¹ Prieiga internete: <http://www.stt.lt/lt/menu/tyrimai-ir-analizes/>.

² LKŽ bendras korupcijos paplitimo vidurkis iš atliktos apklausos skaičiuojamas taip: 3 – labai korumpuota, 2 – iš dalies korumpuota, 1 – visai nekorumpuota.

3. KORUPCIJOS RIZIKA UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE

Išanalizavus UPC viešųjų pirkimų (toliau – VP) sritį reglamentuojančius teisės aktus: UPC direktoriaus 2017-06-20 įsakymu Nr. VK-81 patvirtintus UPC VP procedūrų vykdymo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas) ir UPC VP komisijos darbo reglamentą (toliau – Reglamentas), taip pat atlikus praktinio šių teisės aktų įgyvendinimo pavyzdžių – įvykdytų VP analizę, nustatyti šie **korupcijos rizikos veiksniai**:

3.1. Nėra aiškios atskirties tarp viešųjų pirkimų iniciatorių, vykdytojų ir juos prižiūrinčių ir (ar) kontroliuojančių darbuotojų.

Pagal aprašo nuostatas pirkimo iniciatoriumi UPC gali būti bet kuris darbuotojas, kuris nurodo poreikį įsigyti prekių, paslaugų arba darbų ir, vykdydamas neplaninį pirkimą, UPC direktoriui pateikia su savo vadovu suderintą neplaninio pirkimo paraišką (Aprašo 1.4.1 papunktis). Pirkimų organizatorių sąrašą nustatė UPC direktorius savo įsakymais: 2017-04-11 Nr. VK-43, 2017-10-11 Nr. VK-97 (papildymas) ir 2019-01-07 Nr. VK-2 (papildymas). Šiuo metu šiame sąrašė yra apie 30 UPC darbuotojų. Pagal esamą tvarką nurodyti pirkimų organizatoriai gali būti pirkimų iniciatoriais, o dalis jų yra arba buvo ir UPC VP komisijų sudėtyje. Pažymėtina, kad VP komisijos pirmininkės pareigas ėjo darbuotoja, kuri tuo metu laikinai ėjo ir Teisės, personalo ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjos pareigas, t. y. su ja, kaip su teisės specialiste, turėjo būti derinamos VP procedūros, taip pat ir atliekamos jos vadovaujamos VP komisijos. Pavyzdžiui, 2018 m. UPC vykdė metodinio leidinio su vaizdo priemone-metodiniu filmu parengimo paslaugų pirkimą. Vykdamas šį pirkimą nuo 2018-03-26 iki 2018-05-15 VP komisija rengė ne mažiau nei 9 posėdžius. Iš komisijos posėdžių protokolų matyti, kad visuose juose dalyvavo komisijos pirmininkė, kuri juos pasirašė. 2018-05-17 UPC pasirašė sutartį su šio VP laimėtoju VšĮ Trakų švietimo centru. Sutartį rengė Teisės-VP specialistas, o vizavo ta pati l. e. Teisės, personalo ir VP skyriaus vedėjos pareigas darbuotoja.

STT nuomone, siekiant VP procedūras padaryti kuo skaidresnes ir užtikrinti viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) nustatytų principų laikymąsi vykdomuose VP, perkančiojoje organizacijoje turėtų būti aiškiai atskirtos VP iniciatorių, organizatorių ir komisijų narių funkcijos.

Pasiūlymas: VP reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti aiškų atskyrimą tarp skirtingų VP procedūrų: inicijavimo, vykdymo ir kontrolės, kaip nustatyta Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) direktoriaus 2011-11-30 įsakymu Nr. 1S-174 patvirtintų Perkančiųjų organizacijų VP organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų (toliau – VPT rekomendacijos) 11–13 punktuose. Jei leidžia galimybės, į VP komisijas siūlytume neįtraukti tiesioginio pavaldumo ryšiais susietų asmenų, vykdyti tokių darbuotojų rotaciją.

3.2. Ugdymo plėtotės centre nevykdomas tinkamas viešųjų pirkimų planavimas.

Aprašo 2.1 punkte nurodyta, kad VP vykdomi pagal direktoriaus įsakymu patvirtintą metinį VP planą. Šiame punkte taip pat nurodyta, kad UPC **prireikus gali** atlikti ir neplaninius VP, kurie, direktoriui patvirtinus pirkimo iniciatoriaus surašytą neplaninio pirkimo paraišką, nedelsiant įtraukiami į metinį neplaninių VP registrą³ (toliau – VP registras). Čia pavartotas žodis „nedelsiant“ yra abstraktus, nekonkretus, todėl antikorupciniu požiūriu vertintinas kaip rizikingas ir galėtų būti pakeistas konkretų laiko tarpą nurodančiu žodžiu.

VP metinį planą sudaro VP specialistas arba teisės-VP specialistas (Aprašo 2.2 punktas). Šis planas, iškilus būtinybei, papildomas ar redaguojamas. Tikėtina, kad dažnam UPC metinio VP plano redagavimui įtakos turi ir ŠMSM įgyvendinama praktika savo priimtus įsipareigojimus smulkesniais etapais deleguoti pavaldžioms įstaigoms. Pavyzdžiui, tuomečio ŠMM ministro įsakymais, kurie grindžiami Kompleksiškai teikiamos pagalbos, specialiojo ugdymo mokyklų / centrų ir vaikų socializacijos centrų veiklos kokybės gerinimo 2015–2017 m. tarpinstitucinio veiksmų plano (toliau – Planas) 1 priede nustatytų veiklų atlikimo būtinumu, periodiškai UPC skiriamos lėšos įgyvendinti tam tikras strategijas pagal pridėtą lėšų naudojimo sąmatą. Plano 16 punkte nustatyta, kad Plano įgyvendinimą koordinuoja ŠMM, o 17 punkte nurodyta, kad Plano 1 priede nustatytas priemonės įgyvendina jame nurodytos valstybės institucijos ir įstaigos. Pažymėtina, kad minėtuose UPC skirtuose ŠMM ministro įsakymuose nurodytas Plano 1 priede įvardintas veiklas kaip atsakingas vykdytojas turėtų vykdyti ŠMM (dabar ŠMSM).

UPC pateiktais duomenimis 2018 m. iš ŠMM įsakymais buvo skirtos lėšos:

2018 m. balandžio 5 d. Nr. V-327 – 1 700,00 Eur;

2018 m. balandžio 6 d. Nr. V-338 – 229 000,00 Eur ir Nr. V-340 – 124 000,00 Eur;

2018 m. balandžio 25 d. Nr. V-398 – 135 000,00 Eur ir V-401 – 7 000,00 Eur;

2018 m. birželio 8 d. Nr. V-556 – 50 000,00 Eur;

2018 m. rugsėjo 10 d. Nr. V-750 – 5 800,00 Eur;

2018 m. rugsėjo 25 d. Nr. V-786 – 5 800,00 Eur;

2018 m. spalio 2 d. Nr. V-795 – 100 000,00 Eur;

2018 m. spalio 4 d. Nr. V-801 – 2 200,00 Eur;

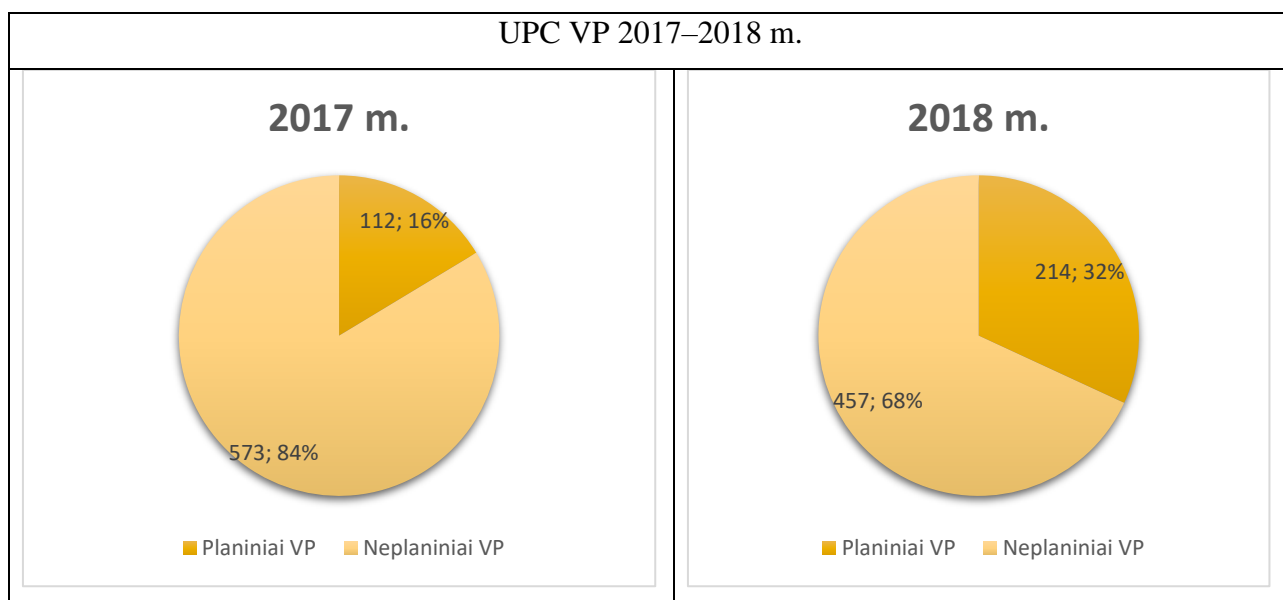
2018 m. lapkričio 5 d. Nr. V-874 – 11 500,00 Eur;

2018 m. lapkričio 23 d. Nr. V-929 – 3 720,00 Eur.

³ VP registrą nuo 2017 m. tvarko Teisės, personalo ir VP skyriaus specialistė, rankiniu būdu perkeldama informaciją apie VP iš UPC dokumentų valdymo sistemos Avilys, kur registruojama informacija apie pirkimų iniciatorių planinių ir neplaninių pirkimų paraiškas, taip pat apie pasirašytas sutartis, įvykusias ūkines finansines operacijas, sąskaitas faktūras. Ši lentelė pildoma Excel programos lentelių pagrindu.

Šios lėšos – 585 720 Eur, UPC paskirtos 12 skirtingų ŠMM ministro įsakymų laikotarpiu nuo 2018 m. balandžio 5 d. iki 2018 m. lapkričio 23 d., turėjo būti skirtos skirtingoms veikloms finansuoti. Kiekvieno įsakymo lėšų naudojimo sąmatoje tokių veiklų nurodyta bent kelios, todėl UPC, kiekvieną kartą gavęs tokią sąmatą, turėjo redaguoti savo iki einamųjų metų kovo mėn. patvirtintą metinį VP planą.

Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad UPC VP planavimas vykdomas ne pagal realų poreikį, o pagal gautas lėšas, kurias siekiama įsisavinti visa apimtimi. Tai lemia, kad įstaiga atlieka daug neplaninių pirkimų. UPC pateikto VP registro duomenimis, UPC 2017 m. įvykdė 573 neplaninius VP iš 685 (daugiau negu 84 proc. pirkimų); 2018 m. – 457 iš 671 (daugiau negu 68 proc.).

Pasiūlymas: UPC ir ŠMSM tinkamai ir laiku atlikti realaus poreikio ir pirkimo objekto nustatymą, taip pat veiklos, taip pat ir VP, planavimo darbus, kaip tai numatyta VPT rekomendacijose, ŠMSM siūlome pavaldžioms įstaigoms lėšas tam tikroms veikloms vykdyti skirti pagal nustatytu laiku parengtą metinį planą. Taip pat siūlome svarstyti galimybę rengiant VP metinį planą naudoti specialiosiomis kompiuterio programomis.

3.3. Vykdamas viešuosius pirkimus Ugdyto plėtotės centre neatliekami rinkos tyrimai.

Vykdamas VP rinkos tyrimai atliekami, siekiant tinkamai įvertinti atitinkamo pirkimo objekto kainą, atsižvelgti į panašių pirkimų planavimo patirtį ir pan. Išanalizavus UPC 2016–2019 m. vykdytus VP, darytina išvada, kad UPC darbuotojai, atsakingi už VP inicijavimą ar vykdymą, neatlieka rinkos tyrimų, todėl galima teigti, kad UPC buvo vykdomi VP, kuriuose daugiau nei 90 proc. atvejų buvo atliekamos neskelbiamos vienintelių neaiškiais kriterijais pasirinktų tiekėjų

apklausos, neturint aiškios kokybinės ir kiekybinės informacijos apie realių bei potencialių prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą, tiekėjus, jų prekes, teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus, užimamą rinkos dalį, kainas ir pan. Pažymėtina, kad UPC teisiškai nereglamentuota rinkos tyrimų arba rinkos konsultacijų atlikimo tvarka, kaip tai numatyta VPT rekomendacijose.

UPC už VP vykdymą atsakingi darbuotojai paaiškino, kad rinkos tyrimų neatliko, kadangi nematė tam reikalo, nes jų vykdomi pirkimai neviršijo skirto biudžeto. Kitaip tariant, UPC vykdant VP praktiškai buvo maksimaliai išleidžiamos visos lėšos, skirtos tiems pirkimams.

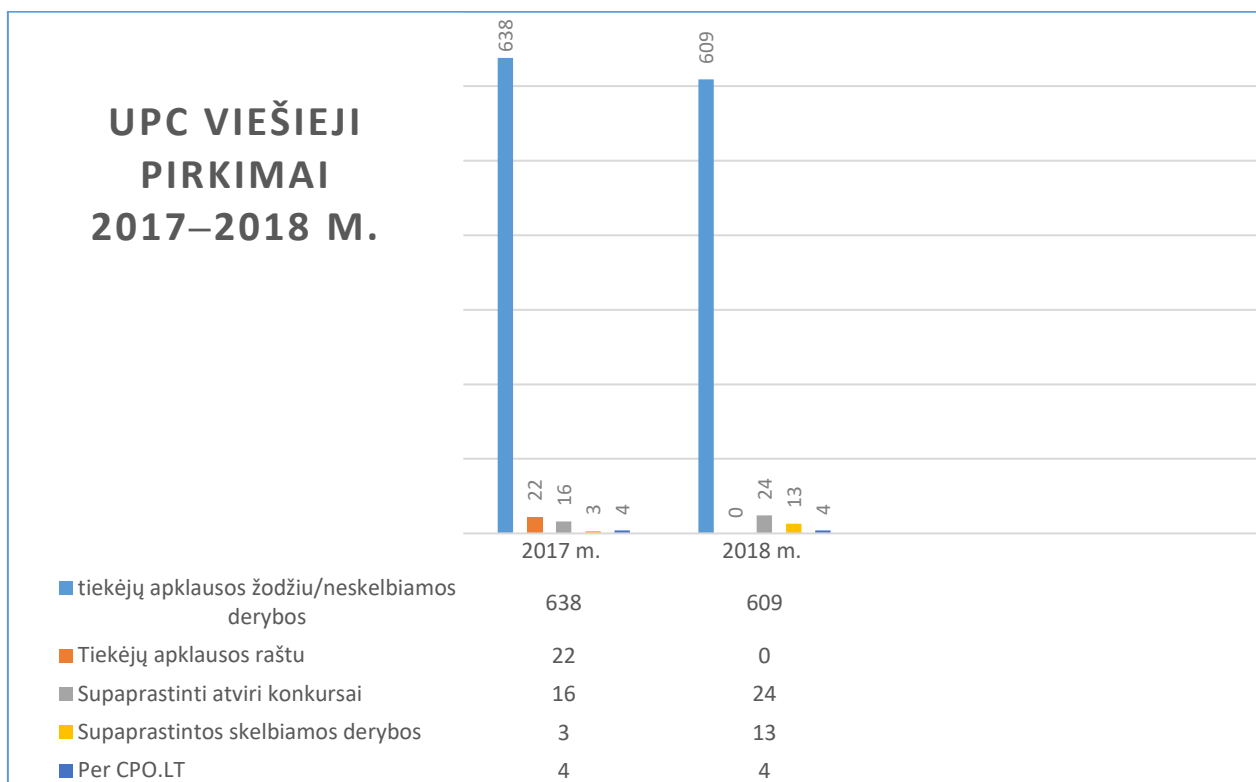
Dėl aukščiau išdėstytų priežasčių VP atlikimo be rinkos tyrimo faktas vertintinas ne tik kaip neefektyvus, VPI nustatytus VP principus ir tikslus pažeidžiantis faktorius, bet ir kaip korupcijos rizikos veiksnys, kuriuo sudaroma galimybė proteguoti atskirus rinkos dalyvius.

Pasiūlymas: UPC VP organizavimą ir vykdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti pareigą pirkimų iniciatoriams prieš VP ar rengiant pirkimų sąrašą atlikti rinkos tyrimą (išskyrus išimtinus ypatingos skubos pirkimus ar kitais perkančiosios organizacijos teisės aktuose nustatytais atvejais), tai leistų objektyviai pagrįsti pirkimui skiriamų lėšų dydį ar pasirinktą tiekėją.

3.4. Piktnaudžiujama suteikta teisė mažos vertės viešuosius pirkimus atlikti neskelbiamos tiekėjų apklausos būdu apklausiant tik vieną tiekėją.

VP būdą (kai gali būti vykdomas tiek mažos, tiek didelės vertės pirkimas) parenka VP ar teisės-VP specialistas pagal struktūrinių padalinių ir projektų vadovų pateiktus pirkimų kiekius ir planuojamas pirkimų vertes (Aprašo 2.4 ir 3.6 punktai). Tikrovėje UPC taikoma praktika – jei tik įmanoma VP vykdyti neskelbiamos apklausos būdu, tai tik taip jis ir bus vykdomas.

Iš pateikto VP registro matyti, kad UPC 2017 m. iš visų (685) VP net 638 įvykdė tiekėjų apklausos žodžiu būdu (daugiau nei 93 proc.), 22 tiekėjų apklausos raštu būdu (daugiau nei 3 proc.), 3 supaprastintos skelbiamos derybos (mažiau nei 0,5 proc.), 16 supaprastinti atviri konkursai (daugiau nei 2 proc.), 4 per CPO (mažiau nei 0,6 proc.) ir 2 anuliuoti (mažiau nei 0,3 proc.) VP. 2018 m. iš visų (671) VP 609 (beveik 91 proc.) buvo įvykdyti neskelbiamų derybų būdu, 24 supaprastintų atvirų konkursų (daugiau nei 3 proc.), 18 atvirų konkursų (daugiau nei 2 proc.), 13 skelbiamų apklausų (beveik 2 proc.), 4 (mažiau nei 0,6 proc.) per CPO.

Jei vertintume UPC 2017–2018 m. vykdytus tik mažos vertės VP, tai beveik visi jie buvo atlikti neskelbiamos vienintelio pasirinkto tiekėjo apklausos būdu. UPC VP registro įrašų analizė leidžia daryti išvadą, kad VP iniciatorius į neplaninio pirkimo paraišką dažniausiai įrašydavo maksimalią pirkimui skirtą sumą (jei pirkimas vykdomas iš ŠMM (dabar ŠMSM) įsakymu skirtų pinigų, tai pirkimo suma imama iš sąmatos) arba tokią perkamo dalyko (prekių, darbų ar paslaugų) kainą, kokią ją galimai pasiūlydavo apklausiamas tiekėjas, kuris galimai žinodavo perkančiosios organizacijos maksimaliai galimą pirkimui skirtą pinigų sumą ir pasiūlydavo jai artimą kainą. Pavyzdžiui, 2017-12-15 buvo užpildyta tiekėjų apklausos pažyma, o 2017-12-18 surašyta neplaninio pirkimo pažyma, kurioje įrašyta, kad planuojama VP (nešiojamieji kompiuteriai) vertė (su PVM) 11164,67 Eur. 2017-12-19 sudaryta sutartis ir pagal PVM sąskaitą faktūrą apmokėta tokia pati pinigų suma – 11164,67 Eur. Kitas pavyzdys: 2018-05-21 UPC surašo neplaninio pirkimo paraišką, kurioje įrašoma planuojama programos (su mokomąja medžiaga) ikimokyklinio ugdymo pedagogams ir specialistams, kaip taikyti ankstyvosios intervencijos metodus, parengimo ir įgyvendinimo paslaugos pirkimo vertė – 9800,00 Eur, o vienintelis tiekėjas, į kurį kreipiasi VP darbuotojas, pasiūlo bendrą 9780,00 Eur kainą, t. y. 20 Eur mažesnę, nei planuota.

Kitaip tariant galima numanyti, kad, iniciatoriui rašant neplaninio pirkimo paraišką, jis jau žinojo, iš ko bus perkama ir už kiek, arba vienintelis apklausiamas tiekėjas, rašydamas pasiūlymą, galimai žinojo, kiek daugiausia UPC gali skirti lėšų šiam pirkimui. Todėl tiekėjas, veikdamas be konkurencijos, turėjo galimybę pasiūlyti maksimalią arba artimą jai kainą. Suprantama, kad rinkos tyrimai tokia VP atlikimo mechanizme nebuvo reikalingi. Taip pat tokių pirkimų priežiūra ir

kontrolė buvo veikiau formalumas, kadangi tolesni derinimai ir tvirtinimai vyko galimai jau praktiškai išrinkus tiekėją ir įvykdžius pirkimą. Tai patvirtina KRA išvados 2 priede esančios lentelės „Atrinkti duomenys iš Ugdymo plėtotės centro 2017–2019 m. viešųjų pirkimų registro“ duomenys.

UPC neskelbiamų pirkimų suma 2016–2018 m. laikotarpiu siekė 1 346 198,3 Eur, tai sudarė net 44 % visų šio laikotarpio viešųjų pirkimų sumos. Kyla abejonės, ar šios institucijos vykdomų viešųjų pirkimų metu yra vadovujamasi objektyvumu pasirenkant ir kviečiant konkrečius tiekėjus ir ar paslaugos bei prekės yra įsigyjamoms geriausiomis kainomis (atkreiptinas dėmesys, kad didžiąją šių tiekėjų dalį sudaro privatūs fiziniai asmenys, su kuriais yra sudaromos mažos vertės sutartys).

Pasiūlymas: UPC VP atlikimo tvarkose aiškiai apibrėžti, kas, kuriame etape ir kokiais kriterijais remdamasis parenka pirkimo būdą, kokiais kriterijais remiantis pasirenkami labiau konkurenciją ribojantys pirkimo būdai (pvz., neskelbiamos derybos, o ne skelbiamos ir pan.) ir kas priima galutinį sprendimą. Taip pat siūlome dažniau teikti pirmenybę skelbiamai apklausai. Kai pirkimas vykdomas neskelbiamos apklausos būdu, siūlome prioritetą teikti ne mažiau kaip trijų ūkio subjektų apklausai, vykdomai CVP IS priemonėmis.

Pažymėtina, kad pirkimo vykdytojai turi tinkamai organizuoti neskelbiamų VP procedūras tais atvejais, kai į neskelbiamą pirkimą kviečiamus tiekėjus parenka patys: kviesti reikiamas prekes, paslaugas ar darbus siūlančius tiekėjus, kai turi galimybę gauti tokią informaciją – įvertinti, ar kviečiami tiekėjai nėra susiję, įvertinti rinkos pokyčius bei nuolat nekviesti tų pačių tiekėjų (pasidomėti kainų skirtumais, taip pat tuo, ar neatsirado naujų tiekėjų aktualiame rinkos segmente) ir panašiai. Šis siūlymas glaudžiai susijęs su 3.3 poskyryje išdėstytu siūlymu atlikti rinkos tyrimus.

3.5. Perkamos paslaugos, kurios įrašytos į darbuotojų funkcijas.

KRA metu išanalizavus UPC skirtingų skyrių darbuotojų pareigines funkcijas, nustatyta, kad dalį UPC 2016–2018 m. VP įsigytų paslaugų pagal konkrečioms pareigoms priskirtas funkcijas atlieka patys UPC darbuotojai. Pavyzdžiui, tarp UPC Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus darbuotojų pareiginių funkcijų nurodyta ir ši – „konsultuoja mokyklas dėl veiklos tobulinimo po mokyklos išorinio vertinimo“. Išanalizavus UPC 2017–2018 m. VP metinį planą nustatyta, kad 2017 m. UPC 22 kartus vykdė VP „Mokyklos konsultavimo paslauga – mokyklos veiklos tobulinimas, remiantis mokyklos išorinio vertinimo ir kitais duomenimis, mokyklos veiklos tobulinimo planavimas ir įgyvendinimas“. 3 pirkimai buvo anuliuoti. Kituose 19 VP buvo apklausta 18 konsultantų, iš kurių buvo nupirktas 19 paslaugų už 22 952 Eur (vienam konsultantui buvo mokama nuo 528 Eur iki 2 000 Eur, priklausomai nuo konsultuojamų mokyklų). Iš tų 18 konsultantų 16 yra buvę UPC minėto skyriaus darbuotojai. 2018 m. UPC 35 kartus pirko tokias konsultacijas už 43 280 Eur. Buvo apklausti 33 konsultantai, iš kurių ir nupirktos šios paslaugos. Praktiškai pusę šių konsultantų sudarė buvę ar esami UPC Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus darbuotojai.

Tokių mokyklų veiklos tobulinimo konsultantų sąrašas buvo patvirtintas UPC direktoriaus 2018-04-11 įsakymu Nr. VK-50. Jame išvardinti 37 įvairių Lietuvos ugdymo įstaigų ir savivaldybių Švietimo skyrių darbuotojai, taip pat Vilniaus m. savivaldybės mero patarėjas. Šis sąrašas 2018-05-14 UPC direktoriaus įsakymu Nr. VK-71 buvo papildytas 3 UPC Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus darbuotojomis. Iš viso pateiktame sąraše 40 konsultantų, iš kurių 19 tam tikrą laikotarpį dirbo UPC (3 tebedirba). Šiame sąraše įtraukti visi konsultantai, iš kurių UPC 2017-2018 m. pirkė minėtas paslaugas. Buvę UPC Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus darbuotojai sąraše nurodyti kaip įvairių Lietuvos miestų ir miestelių ugdymo įstaigų darbuotojai (tikėtina, kad jie tuo metu ten dirbo). Jie UPC dirbo nuo 2016 m. pabaigos iki 2017 m. pradžios (dauguma apie 1 mėnesį). Didžioji dauguma jų netrukus (po kelių mėn. ir mažiau) po išėjimo iš darbo UPC buvo apklausti UPC VP kaip vieninteliai tiekėjai ir laimėjo šiuos pirkimus.

Dėl šių konsultantų darbo iš UPC buvo gautas paaiškinimas: 2016 m. birželio mėn. tuometinės ŠMM ministrės iniciatyva UPC įsteigtas Mokyklų veiklos tobulinimo skyrius, kurio viena pagrindinių funkcijų – teikti konsultavimo paslaugas mokykloms po Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros (toliau – NMVA) atlikto mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo. UPC tuo metu turėjo įvairių konsultantų sąrašą (apie 2 000 asmenų), todėl buvo nuspręsta nerengti naujų, o „pasinaudoti jau esamu konsultantų potencialu, pamokant juos ir nukreipiant į kitą konsultavimo sritį“. Buvo pakviesta 16 konsultantų, kurie iki 2016 m. gruodžio 20 d. dalyvavo 4 dviejų dienų mokymuose. Pirmoms konsultacijoms rengti UPC nusprendė įdarbinti šiuos 16 konsultantų į minėtą skyrių pagal terminuotą darbo sutartį. Kaip jau minėta aukščiau, jų darbo UPC trukmė buvo apie 1 mėn.

2017–2018 m. mokyklų konsultavimui po išorinio vertinimo tikslinės lėšos buvo gaunamos iš ŠMM, todėl ir buvo pereita prie konsultavimo paslaugų pirkimo. Iš UPC gautas paaiškinimas, kad konsultavimo paslaugų kaina buvo nustatyta žodžiu apklausiant tiekėjus. Pažymėtina, kad visuose konsultavimo paslaugų pirkimuose konsultantams buvo mokamos fiksuotos (tokios pačios) pinigų sumos, priklausomai nuo to, kiek ir kokių ugdymo įstaigų jie konsultavo.

Tokių konsultantų veikla reglamentuojama UPC direktoriaus 2017-09-07 įsakymu Nr. VK-91 patvirtintais Mokyklų veiklos tobulinimo konsultantų veiklos nuostatais. Šių nuostatų 5 punkte nustatyta, kad UPC Mokyklų veiklos tobulinimo skyrius atsakingas už konsultantų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą, jų veiklos organizavimą bei stebėseną. 9 punkte nurodyta, kad konsultantu galima tapti baigus UPC organizuojamą konsultantų rengimo programą ir įgijus reikiamas kompetencijas (organizavimo tobulinimo bei pokyčių valdymo, bendravimo ir bendradarbiavimo, konsultavimo).

Apibendrinus tai, kas parašyta apie konsultacijų pirkimą, galima teigti, kad 2017–2018 m. UPC atliko 54 mažos vertės pirkimus neskelbiamų apklausų būdu. Šiuo metu UPC direktoriaus įsakymu yra sudarytas sąrašas tokių konsultantų (40), kurių dalis (19) dirbo UPC Mokyklų veiklos

tobulinimo skyriuje (3 iš jų tebedirba). Šio skyriaus viena iš pagrindinių funkcijų ir yra **teikti konsultavimo paslaugas mokykloms po atlikto mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo.**

Kiekvienu pirkimu buvo įsigyjamos konsultacijos mažiausiai dviejų mokyklų po jų išorinio vertinimo, iš viso konsultuota virš 100 mokyklų už 66 232 Eur.

Tokia situacija, kai UPC neskelbiamos apklausos būdu perka paslaugas iš fizinių asmenų, kurių dauguma anksčiau dirbo ar tebedirba UPC, ir tos perkamos paslaugos priskiriamos prie UPC darbuotojų pareiginių funkcijų, vertintina kaip korupcijos rizikos veiksnys. Taip pat kyla abejonių dėl tokių konsultacijų realaus poreikio ir efektyvumo.

Pasiūlymas: UPC pirmiausia įvertinti galimybę konsultacijas atlikti savo turimais pajėgumais (pvz., pagal nustatytą eilę). Taip pat siūlome ŠMSM atlikti objektyvų tyrimą, siekiant įvertinti, kaip pasikeitė konsultuotų mokyklų veiklos rezultatai po konsultacijų. Tai atsakytų į kylančius klausimus dėl tokių konsultacijų poreikio, efektyvumo ir išlaidų joms racionalumo. Nustačius objektyvų tokių konsultacijų poreikį ir naudą, siūlytume keisti tokių paslaugų įsigijimo tvarką (plačiau 4.2.1 poskyryje).

3.6. Ugdymo plėtotės centre kompiuterių dalių ir organizacinės technikos remonto paslaugų pirkimai vykdomi nesilaikant Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijų.

KRA metu buvo nustatyta, kad 2017-12-15 pirkimo iniciatorius, l. e. UPC Administravimo ir ūkio skyriaus vedėjo pareigas, surašė Neplaninio pirkimo paraišką, kurioje įrašyta, kad perkama 5 vnt. kompiuterio atminties modulių, ne mažiau nei 8 GB, ir 18 vnt. kompiuterio atminties modulių, ne mažiau nei 4 GB, taip pat 9 vnt. kompiuterio kietų diskų SSD technologija, ne mažiau nei 256 GB, 12 kompiuterio kietų diskų SSD technologija, ne mažiau nei 128 GB, 17 išorinių nešiojamų kompiuterio maitinimo blokų. Jokių papildomų paaiškinimų apie perkamas prekes neįrašyta. Pirkimo būdas nurodytas – tiekėjų apklausa žodžiu. Nurodyta pirkimo vertė – 6 281,11 Eur. Planuojamas kviesti dalyvauti tik vienas tiekėjas – UAB „Biznio mašinų kompanija“ (toliau – BMK). BMK buvo ne kartą minima Susisiekimo ministerijos 2019 m. atlikto ŠMSM ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus audito 2019-03-22 pažymoje Nr. VA-6⁴, kaip viena didžiausių VP tiekėjų tarp ŠMSM (buv. ŠMM) pavaldžių įstaigų. Vien Švietimo aprūpinimo centre per dvejus pastaruosius metus BMK pasirašė apie 150 sutarčių už daugiau nei 3 mln. Eur.

Tą pačią dieną pirkimo iniciatorius surašė tiekėjų apklausos pažymą, kurioje rengėjas dviejose eilutėse sumaišė perkamų prekių vieneto kainas ir sumas. Siūloma BMK kaina sutapo su

⁴ ŠMSM ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus auditas buvo atliekamas pagal švietimo ir mokslo ministro 2018 m. gruodžio 12 d. įsakymą Nr. V-1038 „Dėl galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose Švietimo ir mokslo ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose audito“.

paraiškoje nurodyta kaina – 6281,11 Eur. 2017-12-17 UPC ir BMK vadovai pasirašė prekių pirkimo–pardavimo sutartį Nr. F5-257 (9.28), kurioje perkami kompiuterio komponentai įvardinti taip pat, kaip ir paraiškoje ar apklausoje. 2017-12-21 UPC gavo BMK išrašytą sąskaitą faktūrą, iš kurios tapo aišku, kad UPC pirko 8 GB RAM ir PC 4GB RAM, t. y. kompiuterio operatyviają atmintį ir kitas dalis. Pardavėjas pardavimo dokumentuose nenurodė jokių parduodamų prekių techninių specifikacijų (gamintojo, techninių parametrų, kokiems kompiuteriams skirta ir pan.). Taip pat niekur nebuvo užsimenama apie šioms prekėms suteikiamą garantiją.

Šiuo pirkimu susidomėta, nes perkamų prekių aprašymas yra absoliučiai neinformatyvus – iš paraiškoje nurodytų dalių pavadinimo nėra galimybių suprasti, kokios kompiuterio dalys perkamos, kokios jų konfigūracijos ir techniniai reikalavimai, kokiems kompiuteriams jos skirtos. Taip pat buvo atkreiptas dėmesys į pirtų dalių kainas.

Susisiekus su pirkimo iniciatoriumi, jis paaiškino, kad UPC IT ir organizacinės technikos remonto poreikį paprastai formuoja jis pats, raštiški dokumentai, kuriais remiantis yra formuojamas remonto poreikis, UPC nėra rengiami, remiamasi asmeniniais pastebėjimais ir žodiniais arba raštu (el. paštu) gautais kolegų prašymais. Raštiški dokumentai, kuriais remiantis atliekamas remontas, nėra rengiami. Remonto galimybės ir eiga yra derinami su buhalterija ir vadovu. UPC yra biudžetinė įstaiga, todėl remontas (taip pat ir kompiuterių) vykdomas ne tik pagal poreikį, bet ir pagal turimą finansavimą – jei neturi pinigų atitinkamose eilutėse, remontas nėra vykdomas, kai turi finansavimą, jis yra vykdomas pagal prioritetus. Kompiuterinės technikos remontas metiniuose planuose neatspindimas, nes neaišku, kiek ir kuriose eilutėse liks lėšų. Dėl minėto pirkimo paaiškinta, kad potencialiam pardavėjui užklausus, visų perkamų prekių specifikacijos buvo patikslintos žodžiu, pvz., 4 vnt. RAM DDR3 modulių, tinkančių stacionariam kompiuteriui, 1 vnt. RAM DDR3 modulis, tinkantis nešiojamajam kompiuteriui, originalus išorinis maitinimo blokas, tinkantis kompiuteriui HP Compaq 6710b, originalus išorinis maitinimo blokas, tinkantis kompiuteriui Dell Latitude E5420 ir pan. Perkamomis dalimis buvo „lopomi“ UPC turimi kompiuteriai, kurie buvo pirkti iki 2012 m., todėl visiškai pasenę ir negalintys tinkamai apdoroti šiuolaikinių reikalingų programų. Paklausus, kodėl tiek laiko visiškai neatnaujinama kompiuterinė technika UPC, paaiškino, kad tam neskirta lėšų. Su nupirktais komponentais seni kompiuteriai galės minimaliai tinkamai veikti. UPC 2018-10-30 iš Švietimo informacinių technologijų centro gavus 30 vnt. naujų (2017 m. gamybos) HP nešiojamųjų kompiuterių, senieji HP kompiuteriai buvo utilizuoti ir SSD diskai perkelti į darbuotojų darbo vietose esančius stacionarius Dell OptiPlex 390 kompiuterius ir į porą nešiojamųjų Dell Latitude E5520.

Atliekant KRA dėl perkamų detalių (konkrečiai RAM 8 GB ir 4 GB) rinkos kainų pirkimo metu buvo raštu kreiptasi į VšĮ CPO LT. 2019-05-13 gautas atsakymas, kuriame pateikta informacija apie 2017 m. gruodžio mėn. CPO LT elektroniniame kataloge įvykusius minėtų kompiuterių dalių užsakymus. Nurodytu laikotarpiu įvyko 2 pirkimai po 100 vnt. DIMM, DDR3, 1600 MHz, 4 GB

stacionarių kompiuterių operatyvinės atminties (garantija ne mažiau nei 1 metai). Vieneto kaina (be PVM) buvo 20,8 Eur ir 29 Eur (skirtingi tiekėjai). Vidutiniškai pirkimo metu (2017-12-12) RAM 4 GB rinkoje kainavo 24,9 Eur (be PVM). UPC tokią detalę pirko už 50 Eur (be PVM). Taip pat buvo pateikta informacija apie 2017 m. gruodžio mėn. įvykusius 4 pirkimus DIMM, DDR3, 1600 MHz, 8 GB stacionarių kompiuterių operatyvinės atminties (garantija ne mažiau nei 1 metai). Visi pirkimai buvo po 6 vnt., kainos: 40,00 Eur; 41,00 Eur; 42,25 Eur ir 45 Eur (visi skirtingi tiekėjai). Vidutiniška tokios detalės rinkos kaina tuo metu buvo 42,06 Eur (be PVM). UPC tokią detalę pirko už 141 Eur (be PVM). Vadinasi, jei UPC tuo metu (2017 m., gruodį) kompiuterių detales būtų pirkusi per CPO LT, tai už 5 vnt. RAM 8 GB ir 18 vnt. 4 GB būtų sumokėjusi vidutiniškai 658,50 Eur (be PVM, su ne mažiau nei 1 m. garantija), o BMK už tas prekes buvo sumokėta 1 605 Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad UPC 2017 ir 2018 m. atliko VP per CPO LT po 4 kartus, iš viso tik 8 kartus.

Iš UPC darbuotojo gautas paaiškinimas, kad pirkti buvo ne vienodi RAM 8 GB, vienas jų galimai buvo skirtas nešiojamam kompiuteriui, tačiau tai negalėtų būti esminis kainą lemiantis faktorius. Kiti keturi RAM 8 GB ir visi 18 RAM 4 GB skirti stacionariams kompiuteriams, t. y. atitinka informaciją, gautą iš VŠĮ CPO LT. Tikėtina, kad UPC šį ir kitus panašius VP vykdant neribojant konkurencijos ir kreipiantis ne į vienintelį, galimai suinteresuotą, tiekėją, prekės ir paslaugos galėjo būti įsigytos realiomis rinkos kainomis, taip racionaliai naudojant valstybės biudžeto ar ES finansuojamų projektų lėšas.

Paminėtinas ir KRA metu išanalizuotas UPC atliktas spausdintuvų remontas. 2018-08-28 pirkimo iniciatorius, l. e. UPC Administravimo ir ūkio skyriaus vedėjo pareigas, surašė Neplaninio pirkimo paraišką dėl 4 vnt. Toshiba E-Studio195 remonto darbų. Jokių papildomų paaiškinimų apie perkamas paslaugas neįrašyta. Pirkimo būdas nurodytas – tiekėjų apklausa žodžiu. Nurodyta pirkimo vertė – 699,99 Eur. Planuojamas kviesti dalyvauti tik vienas tiekėjas – tas pats BMK. 2018-08-29 iniciatorius surašė tiekėjų apklausos pažymą, kurioje įrašyta BMK pasiūlyta kaina – 144,625 Eur už vieno spausdintuvo remontą (be PVM), iš viso – 699,99 Eur (su PVM). Šioje pažymoje įrašyta, kad buvo pasiūlymų nepateikusių apklaustų tiekėjų – UAB „In My Case“ (iš šios įmonės UPC taip pat dažnai perka įvairių kompiuterijos prekių), nors paraiškoje tai nebuvo nurodyta. Prie pirkimo dokumentų yra pridėta BMK 2018-08-31 PVM sąskaita faktūra, kurioje nurodyta ta pati informacija – 699,99 Eur (su PVM) už 4 vnt. spausdintuvų remonto darbus. Jokių kitų dokumentų prie šio pirkimo nėra, todėl kyla klausimas, kaip iniciatorius iš anksto galėjo žinoti, kiek kainuos sugedusių spausdintuvų remontas.

Dėl šio pirkimo iniciatorius paaiškino, kad pirkimo dieną (2018-08-28) UPC „<...> eksploatavo 11 vnt. Toshiba e-Studio 195 multifunkcinių įrenginių (spausdintuvai/kopijavimo aparatai/skeneriai). Eksploatavo labiau teoriškai, o praktikoje 7 vnt. stovėjo nenaudojami – beviltiškai sugedę, 3 vnt. veikė su didelėmis problemomis (nuolat strigo popierius, spausdino su

dėmėmis – buvo užsiteršę kaitinimo būgnai ir pan.), o vieną dar buvo galima eksploatuoti. Šie įrenginiai eilę metų buvo eksploatuojami be jokios techninės priežiūros, todėl dažnai gedo ir buvo pakankamai aplaužyti. Įsigyti naujų įrenginių UPC neturėjo lėšų. 2018 m. vasarą, iš rikiuotės išėjus beveik visiems Toshiba e-Studio 195 įrenginiams, buvo priimtas sprendimas dalį jų remontuoti. UAB „BMK“ pasiūlė peržiūrėti visus UPC turimus Toshiba e-Studio 195 aparatus ir pagal galimybes suremontuoti maksimalų jų kiekį. Pagal tai dienai UPC disponuojamas lėšas buvo suderėta, kad iki eksploatuotino stovio bus sutvarkyti minimum 4 aparatai. UAB „BMK“ atsiuntė meistrą, kuris „pasibėrė“ visus turimus 11 vnt. Toshiba e-Studio 195 multifunkcinius įrenginius ir iš jų surinko penkis veikiančius. Tame tarpe profilaktiškai aptvarkė ir tą aparatą, kuris tuo metu buvo likęs vienintelis veikiantis. Visi penki aparatai šiai dienai yra veikiantys ir neša didžiausią UPC spausdinimo krūvį.“

Abiem nurodytais VP pavyzdžiais parodoma tokių prekių ar paslaugų pirkimo praktika, kai iš įvykusio pirkimo dokumentų (perdavimo–priėmimo aktas, PVM sąskaita faktūra ir pan.) neįmanoma nustatyti, kokios realiai prekės (modifikacija, gamintojas, techninės charakteristikos) arba kokios paslaugos (kokio pobūdžio remontas kiekvienam spausdintuvui atliktas, ar buvo keičiamos detalės ir pan.) buvo įsigytos ir kokia galėtų būti šių pirkimo objektų rinkos kaina. Toks neskaidrus UPC VP vykdymas iš galimai suinteresuotų tiekėjų nepagrįstai eikvojant patikėtas lėšas, vertintinas kaip korupcijos rizikos veiksnys ir turi būti keistinas.

Pasiūlymai: UPC tvarkose užtikrinti skaidrų VP vykdymą, kur nebūtų ribojama konkurencija tarp tiekėjų ir nebūtų perkama iš galimai iš anksto žinomų tiekėjų taip nepagrįstai ribojant konkurenciją. Taip pat siektina, esant galimybei, daugiau VP vykdyti per CPO LT. Tam siūlome parengti ir patvirtinti VP UPC organizavimo taisyklės, nustatančias atsakingus asmenis ir pirkimų organizavimo tvarką nuo pirkimų poreikio formavimo iki pirkimo sutarties rezultato įvertinimo arba, jeigu pirkimo sutartis nebuvo sudaryta, – iki pirkimo procedūros pabaigos, kaip tai nustatyta VPT rekomendacijų 9.4. punkte.

Nupirktų prekių ar paslaugų pateikimą ar suteikimą patvirtinančiuose ar atsiskaitymo už jas dokumentuose (perdavimo–priėmimo aktas, PVM sąskaita faktūra ir pan.) siūlome nurodyti perkamų prekių charakteristikas, pakankamas tam, kad tos prekės galėtų būti identifikuotos (gamintojas, modelis, techninės charakteristikos ir t. t.).

Naudojamos biuro technikos remonto (kai neaišku, ką konkrečiai reikės remontuoti ar keisti) paslaugų pirkimus atlikti dviem etapais – pirma atlikti skelbiamus VP neveikiančios technikos apžiūros ir įvertinimo (diagnostikos) paslaugų pirkimą, antra – konkretaus remonto paslaugų pirkimą. Taip gali būti užtikrinamas didesnis skaidrumas ir lėšų racionalus naudojimas.

UPC ir ŠMSM užtikrinti, kad įstaigose neveikiantys ar nenaudojami kompiuteriai, spausdintuvai ir kitas ilgalaikis ar trumpalaikis materialusis turtas būtų pripažįstamas nereikalingu

arba netinkamu (negalimu) naudoti ir perleidžiamas ar nurašomas, kaip tai nustatyta Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁵ ketvirtajame skirsnyje.

3.7. Atliekant neplaninius VP UPC neapskaičiuojama numatoma pirkimo vertė.

Iki 2017-06-30 galiojusios redakcijos VPI 9 straipsnio 4 dalyje buvo nustatyta, kad numatomo prekių, paslaugų ar darbų pirkimo vertė apskaičiuojama pagal VPT patvirtintą pirkimo vertės apskaičiavimo metodiką. Ši nuostata perkelta ir į naują VPI redakciją (5 straipsnio 5 dalį). VPT direktoriaus 2017-06-27 įsakymu Nr. 1S-94 patvirtintos Numatomos VP ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos (toliau – metodika) 2.3 punkte nustatyta, kad numatoma pirkimo vertė – pirkimo pradžioje, vadovaujantis metodikos nuostatomis, apskaičiuojama vertė, pagal kurią pirkimo vykdytojas nustato, kokios vertės pirkimą turi atlikti, norėdamas sudaryti pirkimo sutartį arba preliminariąją viešojo pirkimo–pardavimo ar preliminariąją pirkimo–pardavimo sutartį. Šioje metodikoje nustatyti keli būdai, kaip turėtų būti skaičiuojama to paties tipo pirkimo prekių, darbų ar paslaugų numatoma vertė.

Metodikos 6 punkte nurodyta, kad preliminari pirkimo vertė apskaičiuojama rengiant pirkimų planą ir turi būti patikslinta ir užfiksuota pirkimo vykdytojo prieš pirkimą rengiamuose dokumentuose (pavyzdžiui, pirkimo paraiškoje, pirkimą vykdančio subjekto pildomuose dokumentuose) prieš pirkimo procedūros pradžią, įvertinant, ar turi būti atliekamos pirkimų plano korekcijos.

Iš analizuotų UPC VP plano, VP dokumentų matyti, kad UPC atsakingi darbuotojai nei metiniuose planuose, nei pirkimo dokumentuose neskaičiavo numatomos to paties tipo prekių ar paslaugų pirkimo vertės, kai buvo vykdomi neplaniniai pirkimai, kaip tai numatyta VPI ir metodikoje.

Nustatyta tvarka neatlikęs prekių ar paslaugų numatomos pirkimo vertės apskaičiavimų, UPC negalėjo objektyviai nustatyti šių objektų pirkimo būdo. VPI 4 straipsnyje nustatytos pirkimo vertės ribos, t. y. tarptautinio, supaprastinto ir mažos vertės pirkimų būdai parenkami pagal jų numatomas vertes be pridėtinės vertės mokesčio. Kadangi UPC atliekami dešimtimis to paties tipo prekių ar paslaugų VP, galima teigti, kad yra tikimybė, kad dalį VP UPC atliko, naudodamas netinkamą pirkimo būdą, kartu neteisėtai taikė išimtis neskelbtinai apklausti pasirinktą vieną tiekėją. Tokią situaciją STT vertina kaip korupcijos rizikos veiksnį.

Pasiūlymas: UPC atsakingiems darbuotojams nustatyti pareigą vykdant visų rūšių (planinius ir neplaninius) VP atlikti numatomos pirkimo vertės apskaičiavimą ir įrašyti ją į atitinkamą pirkimų planą, kontroliuojantiems darbuotojams tinkamai užtikrinti VP vykdančių darbuotojų priežiūrą, kad būtų vykdomi VP reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

⁵Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1521eca2b65f11e3b2cee015b961c954>.

3.8. Ugdymo plėtotės centro viešųjų pirkimų registre nustatyti atvejai, galimai turintys korupcijos rizikos veiksnių požymių.

Atliekant KRA buvo atrinkti tam tikri duomenys iš UPC 2017–2019 m. VP registro. Į 2 priede esančią lentelę įtraukti tik kai kurie reikšmingesni atvejai, kai formalios viešojo pirkimo procedūros (Neplaninio pirkimo paraiškos ir (ar) Tiekėjų apklausos pažymos surašymas ir suderinimas, vizavimas) buvo baigtos jau po tiekėjo išrinkimo ir sutarties su juo pasirašymo (jei taikoma) ar apmokėjimo dokumento surašymo. Tokių pirkimų buvo visais VP registro pildymo metais (2017, 2018 ir 2019). Tokiu būdu buvo vykdomi gėlių, knygų, kanceliarinių, ūkinių, maisto, automobilių apkljavimo prekių, maitinimo, spausdinimo, kelionių agentūrų, automobilių plovimo, brūkšninio kodo suteikimo knygai, domeno vardo registravimo, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo paslaugų pirkimai.

Praktiškai visi į šią lentelę įtraukti neplanuoti mažos vertės VP buvo vykdomi pasinaudojus VPT rekomendacijose įrašyta išimtimi apklausiant vienintelį tiekėją, kartu buvo nustatoma tiekėjo nurodyta arba maksimali leistina prekių ar paslaugų kaina. Kaip jau aukščiau minėta, UPC vykdant VP nebuvo atliekami rinkos tyrimai. Praktiškai nebuvo sudaromos sąlygos UPC vykdomuose VP dalyvauti kitiems potencialiems tiekėjams, taip buvo ribojama konkurencija. Dėl šių priežasčių galima teigti, kad UPC vykdant mažos vertės neplaninius VP nebuvo laikomasi VPI nustatytų VP principų, taip pat lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo, ir nebuvo pasiektas VP tikslas – racionalus lėšų naudojimas.

Šiame registre prie dalies VP nesurašyti duomenys apie sutarties pasirašymo (jei taikoma) arba apmokėjimo dokumento datą.

Pasiūlymas: UPC vykdant mažos vertės neplaninius VP laikytis VPI ir VPT rekomendacijose nustatytų reikalavimų ir principų.

3.8.1. Ugdymo plėtotės centre vykdytų galimai neskaidrių viešųjų pirkimų iš MB „Sumanūs projektai“ analizė

KRA metu išanalizavus UPC vykdytą VP iš MB „Sumanūs projektai“ (2016-08-19 sutartis Nr. F5-91) ir kitą su šiuo pirkimu susijusią medžiagą, taip pat pabendravus su atsakingais UPC darbuotojais bei su sutarties vykdymu susijusiais asmenimis, nustatyta⁶, kad iš ŠMM pagal ministro 2016-06-02 įsakymą Nr. V-527 „Dėl lėšų skyrimo UPC“ skirtų 125 000 Eur vykdyti elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonės ir organizuoti kvalifikacijos tobulinimo priemonės specialistams ir pedagogams, UPC atliko neplaninį informacinės kampanijos, susijusios

⁶ Šis VP išsamiai aprašytas KRA išvados 3 priede.

su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, organizavimo paslaugų VP, kuriam buvo skirta 15 000 Eur. Neskelbiamos apklausos būdu kreiptasi į vienintelį tiekėją – MB „Sumanūs projektai“, kuri įregistruota tik 2016-04-06. Tiekėjas pasiūlė paslaugas atlikti už 14 800 Eur: filmo sukūrimas – 10 900 Eur, viešinimo renginių organizavimas – 800 Eur x 3 renginiai, iš viso – 2 400 Eur, maitinimas – 10 Eur x 150 dalyvių, iš viso – 1 500 Eur.

Pagal su tiekėju pasirašytą sutartį ir techninę specifikaciją tiekėjas turėjo sukurti filmą, pristatantį elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos galimybes; taip pat vykdydamas informacinės kampanijos, susijusios su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, organizavimo paslaugas, turėjo suorganizuoti ne mažiau nei tris viešinimo renginius numatyta tematikai pristatyti ir aptarti.

Galutinis, su Perkančiąja organizacija suderintas, filmo variantas turėjo būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2016 m. spalio 31 d., visi viešinimo renginiai turėjo būti suorganizuoti ir įgyvendinti iki 2016 m. lapkričio 30 d.

UPC darbuotojai į prašymus pateikti aprašyto pirkimo sutarties įvykdymo įrodymus (nustatytus derinimo aktus, dalyvių sąrašus, realaus sukurtų daiktų perdavimo–priėmimo aktus ir kt.) atsakė, kad jie šių dokumentų neturi, ar jie iš viso buvo surašyti, neprisimena, tačiau akcentavo, kad tokių dokumentų ilgiau saugoti neprivalo, todėl negali pateikti.

Atkreiptinas dėmesys, kad VPI 97 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad planavimo ir pasirengimo pirkimams dokumentai, pirkimo dokumentai, paraiškos, pasiūlymai bei jų nagrinėjimo ir vertinimo dokumentai, Komisijos sprendimų priėmimo, derybų, dialogo ar kiti protokolai, susirašinėjimo su tiekėjais dokumentai, kiti su pirkimu susiję dokumentai saugomi ne trumpiau kaip 4 metus nuo pirkimo pabaigos, preliminariosios sutartys, pirkimo sutartys, jų pakeitimai ir su jų vykdymu susiję dokumentai – ne trumpiau kaip 4 metus nuo pirkimo sutarties įvykdymo. Senosios redakcijos VPI (galiojo nuo 2016-01-01 iki 2017-06-30 21 straipsnyje taip pat buvo nustatyta, kad įvykdytos pirkimo sutartys, paraiškos, pasiūlymai, pirkimo dokumentai, paraiškų ir pasiūlymų nagrinėjimo bei vertinimo dokumentai, kiti su pirkimu susiję dokumentai, nepaisant jų pateikimo būdo, formos ir laikmenos, saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka, tačiau ne mažiau kaip 4 metus nuo pirkimo pabaigos. Iš čia darytina išvada, kad UPC darbuotojai privalėjo visus išvardintus su minėto VP metu sudarytos sutarties vykdymu susijusius dokumentus (jei tokie buvo parengti) saugoti ne trumpiau kaip 4 metus nuo pirkimo sutarties įvykdymo, t. y. praktiškai iki 2020 m. pabaigos.

Aiškinantis šio pirkimo aplinkybes taip pat buvo nustatyta, kad filmą „Kitokie vaikai“ (šio pirkimo dalis) kūrė vienos Lietuvos Respublikoje registruotos įmonės atstovė. Kas konkrečiai pasiūlė sukurti filmą „Kitokie vaikai“, ji neprisimena, bet buvo kažkas iš UPC atsakingų darbuotojų (telefonu sakė, kad greičiausiai direktoriaus pavaduotojas). Ji ne vieną kartą tiesiogiai ar per tarpininkus atliko

UPC filmų kūrimo paslaugas. Greičiausiai šį filmą jai sukurti pasiūlė UPC direktoriaus pavaduotojas arba UPC vieno padalinio vedėja. Su jais asmeniškai kūrėja dažnai bendrauja derindama kuriamus filmus. Paminėjus MB „Sumanūs projektai“, kūrėja neprisiminė tokios įmonės, vadovų asmeniškai nežino. Dėl filmo „Kitokie vaikai“ kūrimo bendravo su UPC direktoriaus pavaduotoju ir vieno padalinio vedėja. Jokių filmo scenarijaus, muzikos ar galutinio projekto derinimo patvirtinimo aktų nebuvo rašoma, viskas vyko tiesiogiai bendraujant su UPC atstovais.

2016-12-28 UPC vieno padalinio vedėja el. laiške nurodė filmo kūrėjai, kad „reikia išrašyti ir nusiųsti sąskaitą faktūrą už filmo apie autizmo spektro turinčių vaikų ugdymą sukūrimą, suma – 3 000 Eur.“ Toliau šiame el. laiške nurodyti MB „Sumanūs projektai“ rekvizitai. Kaip minėta, 1 diena anksčiau, t. y. 2016-12-27, UPC gavo MB „Sumanūs projektai“ sąskaitą faktūrą dėl 14 800 Eur sumos.

2017-01-26 U. S. gauna dar vieną el. laišką nuo UPC vieno padalinio vedėjos, kuriame rašoma apie UPC darbuotojų užsakymu kūrėjos sukurtus filmus, taip pat ir apie „Kitokie vaikai“. Laiške nurodytos tam tikros pastabos dėl šio filmo, smulkūs netikslumai tekstuose, garso redagavimai, kas turi būti užrašyta filmo pabaigoje. Šio laiško kopija buvo pasiųsta UPC direktoriaus pavaduotojui.

Apibendrinant surinktus šio VP duomenis galima daryti išvadą, kad:

1. UPC, gavęs iš ŠMM sąmatą su įsakymu išleisti paskirtus pinigus tam tikroms veikloms, atliko VP procedūras (filmo kūrimo ir viešinimo renginių organizavimo paslaugoms įsigyti).
2. VP metu buvo apklaustas vienintelis ką tik įregistruotas, jokios veiklos nevykdęs, niekur nesireklamavęs ir nesiskelbęs tiekėjas, kuriame dirbo 1 asmuo – vadovas, nenustatyta jokių duomenų apie jo sąsajas nei su švietimu, nei su elgesio sutrikimų turinčių vaikų ugdymu.
3. UPC į neplaninio pirkimo paraišką įrašė maksimalią ŠMM tai veiklai skirtą sumą – 15 000 Eur, o į tiekėjo apklausą – 14 800 Eur.
4. Tiekėjo pasiūlyme išdėstytoje paslaugų sąmatoje filmo sukūrimas įkainotas 10 900 Eur.
5. Prie sutarties pridėtoje techninėje specifikacijoje nurodyti filmo kūrimo metu privalomi tiekėjo derinimai su UPC dėl filmo muzikos, scenarijaus nebuvo vykdomi, filme rodomų asmenų sutikimų viešintis nepateikta (galimai jų nebuvo).
6. Tikroji filmo kūrėja dėl filmo kūrimo bendravo su UPC direktoriaus pavaduotoju ir vieno padalinio vedėja. Apie jos bendravimą dėl filmo kūrimo su tiekėju jokių duomenų negauta ir nenustatyta.
7. Tikroji filmo sukūrimo kaina – 3 000 Eur (tiek buvo kūrėjai mokama už šį filmą, taip pat tokia ar panaši kaina už filmų sukūrimą jai buvo mokama ir kituose UPC VP, kuriuose filmų kūrimo paslaugos buvo perkamos iš jos tiesiogiai).

8. Viešinimo renginius organizavo UPC darbuotojai (skelbimai dėl registracijos, kvietimai dalyvauti ir pan.).

9. UPC pateikė informaciją apie 2016 m. spalio – lapkričio mėn. rengtus renginius. Buvo paminėta „Litexpo“ salė ir kitos galimos šių renginių vykdymo vietos – Vilniaus specialusis lopšelis-darželis „Čiauskutis“ ir Vaiko raidos centras. Pastarosiose vietose vyksta dauguma UPC organizuojamų renginių, šių įstaigų darbuotojai dažnai kviečiami lektorais įvairiuose UPC organizuojamuose renginiuose. Tuo pat metu minėtose vietose galėjo vykti ir kiti UPC organizuoti renginiai. Kadangi UPC nepateikė konkrečių duomenų apie minimum 3 renginius (vietą, laiką, dalyvių skaičių, programą, pranešėjus ir kt.), nėra galimybės nustatyti, ar visi šie renginiai įvyko.

10. Iš esamų duomenų darytina išvada, kad galutinis filmo variantas galėjo būti parengtas anksčiausiai maždaug 2017 m. vasario–kovo mėn. UPC neturi duomenų apie šio filmo perdavimo laiką, jokių tai fiksuojančių dokumentų nėra. Šis filmas buvo parodytas per „LRT kultūra“ televizijos kanalą 2017-04-08 16 val. 50 min., internetinėje platformoje „Youtube“ šis filmas paskelbtas 2017-04-10. 2016 m. spalio–lapkričio mėn. UPC organizavo 3 viešinimo renginius, kurių metu turėjo būti rodomas šis filmas. Darytina išvada, kad pats filmas, tikėtina, dar nebuvo sukurtas, nors jis turėjo būti skirtas šiam viešinimui, t. y. viešinimo paslauga, už kurią UPC sumokėjo jos teikėjui kaip už kokybiškai atliktą, galimai buvo vykdyta be pažindinamojo filmo, nes jis dar buvo nesukurtas.

Atkreiptinas dėmesys į KRA metu nustatytą galimai reikšmingą faktą – UPC direktoriaus pavaduotojas ir MB „Sumanūs projektai“ vadovas jau keleri metai yra artimi kaimynai (buvo kaimynai dar iki MB „Sumanūs projektai“ įsteigimo), jų gyvenamieji namai stovi greta viename naujų gyvenamųjų namų kvartalų Vilniaus pakraštyje. „Sodros“ duomenimis, jis įmonėje dirbo nuo 2016-04-06 iki 2017-02-23 (vienintelis darbuotojas), o nuo tada įmonėje dirba tik jo motina.

Nustatyta, kad 2016–2018 m. UPC atliko ir daugiau VP iš tiekėjo MB „Sumanūs projektai“:

Pirktos Konsultacijų mokykloms ir specialiojo ugdymo centrams organizavimo ir vykdymo paslaugos (2017-07-13 sutartis Nr. F5-112). Vykdytas neplaninis mažos vertės pirkimas apklausos būdu, planuojama pirkimo vertė – 19 000 Eur. Pirktos 20 konsultacijų mokyklų ir specialiojo ugdymo centrų pedagogams ir specialistams, kaip organizuoti autizmo, elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ugdymą, teikti kompleksinę pagalbą ir kt. Konsultacijos turėjo vykti įvairiose Lietuvos savivaldybėse, kurių įstaigas pateiks PO. Kreipiamasi į vieną tiekėją – MB „Sumanūs projektai“, tiekėjas pateikė 18 000 Eur pasiūlymą, tiekėjas patvirtintas laimėtoju, sutartis pasirašyta 2017-07-13. Pagal patvirtintos TS 3.7.2 punktą dalyvių registraciją konsultacijų metu vykdo tiekėjas, o pagal 3.7.3 punktą – visiškai sutvarkyti konsultacijų dalyvių registracijos duomenys turi būti perduoti PO iš karto konsultacijų ciklui pasibaigus. Jokių registracijos duomenų nebuvo perduota.

Peržiūrėjus pateiktus paslaugų priėmimo–perdavimo aktus ir sąskaitas faktūras, pastebėta, kad juose nėra pakankamo atliktų paslaugų pagrindimo, t. y. paslaugos įvardintos viena eilute „konsultacijų organizavimo ir vykdymo paslaugos“, nėra pagrindimo, kur, kada buvo organizuotos ir įgyvendintos konsultacijos, kokiose įstaigose, kas dalyvavo. Tiekėjas nepateikė UPC duomenų, kas konkrečiai vykdė mokymus, kokia buvo konkrečių mokymų trukmė, tema ir pan. Dėl šių konsultacijų tiekėjas surašė konsultacijų mokykloms ir specialiojo ugdymo centrams ataskaitą, kuri skirta specialistams, dirbantiems su vaikais autistais. Ataskaitoje nurodytos specialiųjų ugdymo įstaigų problemos dirbant su tokiais vaikais, rekomendacijos tokioms įstaigoms. Šią 9 lapų ataskaitą pasirašė tiekėjo atstovė – tuo metu vienintelė jo darbuotoja. KRA atlikimo metu negauta ir nenustatyta jokių duomenų apie jos turimas specialiąsias žinias, įgytą patirtį vaikų autistų ugdymo ar specialiųjų ugdymo įstaigų darbo organizavimo srityje. Kyla abejonių dėl tokios ataskaitos autorystės.

Pirktos Specialistų ir pedagogų įgūdžių tobulinimo konsultacinių renginių dirbti su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčiais vaikais įgyvendinimo paslaugos (2017-10-09 sutartis Nr. F5- 117). Mažos vertės pirkimas apklausos žodžiu būdu, neplaninis, planuota pirkimo vertė – 9 900 Eur. Pirktos paslaugos – specialistų ir pedagogų įgūdžių tobulinimo konsultacinių renginių dirbti su elgesio ir emocijų autizmo spektro sutrikimų turinčiais vaikais programos parengimas bei pagal parengtą programą vykdyti 3 konsultacinių renginių ciklą po 2 dienas vykdymas. Kreiptasi į vieną tiekėją – MB „Sumanūs projektai“. Tiekėjo apklausa registruota 2017-10-06. Sutartis pasirašyta 2017-10-09, sutarties vertė – 9 900 Eur. Pastebėta, kad neplaninio pirkimo paraiška suformuota 2017-10-04, tiekėjų apklausos pažymoje užfiksuota, kad tiekėjas pasiūlymą pateikė 2017-10-03, pati pažyma suformuota 2017-10-06, sutartis pasirašyta 2017-10-09. Planuojama pirkimo vertė sutampa su tiekėjo pasiūlyta kaina. Atsižvelgiant į tai, kyla abejonių dėl šio pirkimo organizavimo konkrečiam tiekėjui. Paslaugos buvo suteiktos iki 2017-12-12 (paslaugų priėmimo–perdavimo akto data 2017-12-12, sąskaita faktūra – 2017-12-13). Peržiūrėjus pateiktą paslaugų priėmimo-perdavimo aktą ir sąskaitą faktūrą, pastebėtina, kad nėra pakankamo atliktų paslaugų pagrindimo, t. y., paslaugos įvardintos viena eilute „specialistų ir pedagogų įgūdžių tobulinimo konsultacinių renginių <...> įgyvendinimo paslaugos“, nėra aišku, kiek renginių buvo suorganizuota, kiek dalyvių juose dalyvavo.

Pirktos iš MB „Sumanūs projektai“ Informacinės kampanijos renginių tėvams ir visuomenei, susijusių su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, organizavimo paslaugos (2018-09-19 sutartis Nr. F5-222). Mažos vertės pirkimas apklausos būdu, neplaninis, planuojama pirkimo vertė – 9 900 Eur. Perkamos ne mažiau nei 3 informacinės kampanijos renginių tėvams ir visuomenei apie elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ugdymą ir integracijos galimybes organizavimo paslaugos (Vilniuje, Kaune arba Panevėžyje). Kreipiamasi į vieną tiekėją – MB „Sumanūs projektai“. Teikėjų apklausos pažyma surašyta 2018-09-

11. Nepateiktas MB „Sumanūs projektai“ pasiūlymas. Sutartis sudaryta 2018-09-19, vertė – 9 900 Eur. Atsižvelgiant į tai, kyla abejonių dėl pirkimo vykdymo procedūros skaidrumo. Peržiūrėjus pateiktą paslaugų priėmimo–perdavimo aktą ir sąskaitą faktūrą, pastebėtina, kad nėra pakankamo atliktų paslaugų pagrindimo, t. y. paslaugos įvardintos viena eilute „informacinės kampanijos renginių tėvams ir visuomenei <...> organizavimo paslaugos“, tik įvardinant vietas, kuriose vyko 4 renginiai bei bendras dalyvių skaičius – 180.

3.8.2. Ugdymo plėtotės centre galimai neskaidrūs viešieji pirkimai iš VšĮ Socialinės informacijos ir mokymų agentūros.

Atliekant KRA buvo gauta ar nustatyta duomenų ir apie kitus UPC galimai neskaidriai vykdytus VP. Svetainėje „Rekvizitai.lt“ pateikiamais duomenimis, VšĮ Socialinės informacijos ir mokymų agentūra (toliau – SIMA) per laikotarpį nuo 2015 m. iki 2018 m. dalyvavo ir laimėjo UPC VP už daugiau nei 0,5 mln. Eur sumą.

SIMA steigėjas yra UPC direktoriaus pavaduotojo buvęs bendradarbis.

SIMA steigėją ir UPC direktoriaus pavaduotoją galimai bendrinančios darbovietės:

<i>Darbovietė</i>	<i>SIMA steigėjas dirbo</i>	<i>UPC direktoriaus pavaduotojas dirbo</i>
Vilniaus m. savivaldybės Švietimo skyrius	1994-01-01 – 1997-04-01	1994-01-12 – 1997-09-30
LEU	1995-09-01 – 2015-01-23	2008-12-12 – 2008-12-31
ŠMM	2004-03-03 – 2004-07-30	1997-02-25 – 2017-04-28

UPC VP iš SIMA (iš UPC VP 2017–2019 m. plano):

Iki 2017 m. nepateikta duomenų (UPC VP pirkimų planas prasideda nuo 2017 m.).

2017 m. 3 VP už 11 700 Eur, 7 200 Eur ir 406 800 Eur (kartu su partneriais VšĮ „Raidos kryptys“ ir UAB „Ramundas“) – programų rengimas;

2018 m. 1 VP – 9780 Eur konsultacijos;

2019 m. – 0 VP.

Duomenys iš Juridinių asmenų registro apie SIMA:

Įsteigta 2005-09-26.

Per visą įmonės veiklą SIMA tik 2 kartus pateikė finansinę atskaitomybę – už 2015 ir 2016 m.

„Sodros“ duomenys:

Per visą įmonės veiklą SIMA dirbo vienintelis darbuotojas ir tik laikotarpiu 2015-10-01 – 2015-11-30 (S. I.), nuo to laiko iki dabar niekas ten nedirba.

Steigėjas po darbo SIMA taip pat niekur nedirba, neturi nei verslo liudijimo, nei savo individualios veiklos.

„Rekvizitai.lt“ duomenys apie SIMA:

2015 m. dalyvavo ir laimėjo 3 VP;

2016 m. – 6;

2017 m. – 1;

2018 m. – 2.

Pagrindiniai pirkėjai iš SIMA (pagal sutarčių skaičių): ŠMM, VšĮ Šalčininkų švietimo ir informavimo centras ir UPC.

Pagrindiniai pirkėjai iš SIMA (pagal sutarčių sumas): UPC (502 218 Eur), ŠMM (17 700 Eur) ir VšĮ Šalčininkų švietimo ir informavimo centras (2 650 Eur).

SIMA metinė apyvarta: 2014 m. – nuo 200 000 Eur iki 300 000 Eur; 2015 m. – nuo 200 000 Eur iki 300 000 Eur; 2016 m. – nuo 50 000 Eur iki 100 000 Eur.

Galimai neskaidraus UPC VP iš SIMA pavyzdys – mažos vertės pirkimas „Mokytojų ir specialistų įgūdžių tobulinimo programos dirbti su elgesio ir emocijų sutrikimų turinčiais vaikais parengimo ir įgyvendinimo paslaugos“⁷. Numatyto pirkimo vertė – 20 000 Eur, buvo planuojama kviesti dalyvauti pirkimo procedūrose šiuos tiekėjus: VšĮ Visuomenės plėtros centras, SIMA ir UAB „Your business“. Protokole nurodyta, kad šiuos tiekėjus apklausti pasiūlė komisija (nekonkretnama). Taip pat nėra jokio paaiškinimo, kokiais motyvais iš visų galimų tiekėjų buvo pasirinkti būtent šie. **Pažymėtina, kad šio pirkimo metu SIMA nedirbo nė vienas darbuotojas.**

Iš reikalavimų, užfiksuotų techninėje specifikacijoje, matyti, kad perkamas paslaugas gali atlikti tikrai ne kiekvienas tiekėjas, o tik toks, kuris atitinka tam tikrus kvalifikacijos reikalavimus: turėti tam tikros srities specialistų, turinčių specialiųjų žinių, didelę patirtį ir tokią kvalifikaciją, kuri leistų rengti mokomąją medžiagą kitiems šios specifinės srities specialistams ir pedagogams. Faktas, kad tokio pirkimo dokumentuose visiškai nekeliami jokie reikalavimai tiekėjui, kelia abejonių, ar sąlygos buvo rengiamos nešališkai.

Mažiausią kainą pasiūlė SIMA. Dėl UPC ir UAB „Your business“ galimų ryšių duomenų nenustatyta, bet VšĮ Visuomenės plėtros centro vadovė UPC dirbo nuo 2013 m. iki 2015 m., o jos

⁷ Išsamiai šis VP aprašytas KRA išvados 4 priede.

motina UPC dirba nuo 2006 m. iki dabar, todėl kyla tam tikrų abejonių dėl tokios apklausos skaidrumo.

Programos, dėl kurios buvo vykdomas šis VP, autoriais nurodomos minėto lopšelio-darželio „Čiauškutis“ direktorė ir minėto Vaiko raidos centro Ankstyvosios reabilitacijos skyriaus vedėja. Pastaroji telefonu paaiškino, kad ji puikiai pažįsta UPC direktoriaus pavaduotoją, kuris dažnai ją kviečia dalyvauti įvairiuose projektuose iš ES lėšų ir ne tik (dalyvavo kaip lektorė, mokymuose, seminaruose, konferencijose, rengė įvairias programas). Ji prisiminė, kad kartu su UPC specialistais rengė specialią programą, kurioje ji buvo atsakinga už programos dalį, skirtą vaikų autistų tėvams. Susirašinėdavo su UPC direktoriaus pavaduotoju el. laiškais, susiskambindavo. Apie SIMA nieko negalėjo pasakyti, nes visais klausimais bendravo su UPC darbuotojais.

Iš to, kas parašyta, darytinos šios išvados:

1. Yra atvejų, kai UPC VP, taip pat ir ES lėšomis finansuojamuose projektuose, galimai būdavo sudaromos sąlygos, kad juos laimėtų asmenys, galimai susiję su UPC direktoriaus pavaduotoju.

2. Vykdam VP dažniausiai nekeliami jokie reikalavimai tiekėjams, t. y. jais gali būti jokių specialiųjų kvalifikacijos reikalavimų neatitinkantys tiekėjai. Specialiąsias programas, mokymus, patarimus specialiojo ugdymo specialistams ir pedagogams be jokios konkurencijos rengė asmenys, galimai neturintys specialiojo išsilavinimo, žinių ar reikiamų įgūdžių.

3. Reikiamų priemonių (filmų, programų, vadovėlių) sukūrimui, taip pat dalyvavimui įvairiuose renginiuose (lektoriai) buvo pasitelkiami specialistai, tačiau juos galimai rasdavo ir kūrimo procese dalyvaudavo ne VP laimėję tiekėjai, o UPC darbuotojai.

4. Reali priemonių sukūrimo kaina (tiek, kiek sumokama kūrėjams) buvo žymiai mažesnė, nei už tai UPC mokėjo tiekėjams, kurie galimai visiškai tame nedalyvavo.

Dėl šioje KRA išvadoje nurodytų, taip pat ir daugelio kitų panašių UPC VP vykdymo aplinkybių, įžvelgiama korupcijos pasireiškimo rizika.

KRA atlikimo metu surinkta duomenų apie UPC vykdytus galimai neskaidrius VP: neplaniniai mažos vertės pirkimai, dažnai iš ŠMM (ŠMSM) įsakymais skiriamų lėšų, taip pat ir ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamuose projektuose, buvo vykdomi neskelbiamų tiekėjų apklausų būdu, apklausiant dažniausiai vienintelį be aiškių objektyvių motyvų iš anksto pasirinktą tiekėją, nustatant praktiškai maksimaliai įmanomą pirkimo kainą (orientuojantis į ŠMM (ŠMSM) įsakymu patvirtintą sąmatą), taip pat perkant paslaugas, kurias pagal savo priskirtas funkcijas vykdo ir UPC darbuotojai, kurias galimai ir atlieka UPC darbuotojai formaliai viską įformindami tiekėjo vardu, tiekėjui už ne jo sukurtus produktus sumokėdami žymiai didesnę kainą, taip pat tiekėjų

paslaugos pateikiamos nesilaikant sutartyse nustatytos tvarkos ir terminų ir už tai netaikomos sutartyse nustatytų baudos ar delspinigiai.

Tokią VP praktiką UPC kategoriškai siūlome pakeisti ir nustatyti naują VP procedūrų vykdymo tvarkos aprašą bei paskirti konkrečius darbuotojus, atsakingus už realų VP planavimą, pirkimo objektų realaus poreikio nustatymą ir pagrindimą, už rinkos tyrimus ir konsultacijas, numatomo pirkimo vertės apskaičiavimą ir atitinkamo pirkimo būdo nustatymą, VP dokumentų rengimą, pasirašytų sutarčių tinkamą įvykdymą, kad būtų nustatomi konkretūs darbuotojai, atsakingi už minėtas procedūras, ir tai būtų fiksuojama atitinkamuose dokumentuose, taip pat nustatyti šių procedūrų derinimo ir patvirtinimo tvarką, kuri realiai užtikrintų skaidrų reikalingų prekių, darbų ir paslaugų pirkimą už objektyvią rinkos kainą neribojant konkurencijos tarp potencialių tiekėjų, tuo tikslu nustatant išimtines aplinkybes, kai galima taikyti pirkimą apklausiant tik vieną tiekėją.

Apibendrinant šią KRA dalį siūlytina ŠMSM imtis visų teisės aktuose numatytų priemonių ir užtikrinti skaidresnę ir racialesnę jai pavaldžių įstaigų, taip pat Ugdymo plėtotės centro, viešųjų pirkimų organizavimą:

1. Nustatyti, kad VP būtų vykdomi tik aiškiai, objektyviai ir motyvuotai nustatytus bei įformintus perkamų objektų (prekių, darbų ar paslaugų) poreikius.

2. Laiku ir tinkamai nustatytus pirkimo objektų poreikius užtikrinti VP planavimą, kaip tai nustatyta VP tvarką reglamentuojančiuose teisės aktuose. Neplaniniai pirkimai turėtų būti išimtis, kai poreikis įsigyti VP objektą atsiranda staiga, nesant galimybių to numatyti iš anksto.

3. Siekiant racionalaus ir objektyvaus valstybės biudžeto ir ES projektų lėšų naudojimo užtikrinti VP laisvą konkurenciją tarp potencialių tiekėjų; VP iš buvusių ar esamų savų darbuotojų, taip pat iš įmonių, atrinktų be jokių objektyvių kriterijų, nepagrįstai ir neribotai naudojant neskelbiamas vienintelio tiekėjo apklausas, mažos vertės pirkimuose vertintini kaip korupcijos rizikos veiksnys.

4. Asmenys, atsakingi už VP numatomos vertės apskaičiavimą, turi šią vertę apskaičiuoti ir ją įforminti teisės aktu nustatyta tvarka, tai leistų objektyviai ir pagrįstai nustatyti VP būdą (tarptautinis, supaprastintas ar mažos vertės pirkimas).

5. Užtikrinti VP vykdytojų (iniciatorių, organizatorių, VP komisijų narių) kvalifikacijos ir įgūdžių VP srityje gerinimą.

4. NEPAKANKAMAS VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO VALDYMAS

4.1. UPC už interesų konfliktų prevenciją atsakingais paskirti ne konkretūs darbuotojai, o nurodytos padalinio pareigybės.

UPC direktoriaus 2010-12-29 įsakymu Nr. 1.18-455 (2018 m. įsakymo redakcija) patvirtintų UPC darbo tvarkos taisyklių XVIII skyriuje nustatyta viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarka. Čia esančiuose trijuose punktuose nustatyta, kad UPC darbuotojai turi vengti interesų konfliktų, negali teikti paslaugų, jeigu tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą, taip pat trumpai aprašoma nusišalinimo tvarka.

UPC direktorius savo 2018-04-19 įsakymo Nr. VK-58 1 punktu patvirtino sąrašą pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, o 2 punktu paskyrė Teisės, personalo ir VP skyriaus teisės-VP specialistus (nenurodydamas konkrečių darbuotojų) atsakingais už privačių interesų deklaracijų kontrolę. UPC taip pat nebuvo nustatyta, kokia tvarka darbuotojai turi vykdyti šią kontrolę: koku dažnumu vykdyti patikrinimus, kokią darbuotojų dalį patikrinti ir kaip juos atrinkti, kaip įforminti patikrinimus ir pan. UPC informavo, kad tik 2019 m. buvo gautas prisijungimas prie VTEK duomenų bazės (darbuotojų pateiktų privačių interesų deklaracijų). Kitaip tariant, pagal galiojusią tvarką UPC nebuvo paskirti atsakingi konkretūs asmenys, atliekantys atitikties pareigūno funkcijas, kurie nuolat domėtusi aktualia VTEK sprendimų ir teismų praktika, teisės aktų pakeitimais, rekomendacijomis ir pažangia praktika interesų konfliktų prevencijos ir valdymo srityje, su kuriais nuolat supažindintų vadovybę ir personalą. Tai pripažino ir dabartinis UPC vadovas, nurodęs, kad artimiausiu metu problema bus sprendžiama.

Pasiūlymas: UPC paskirti asmenį(-is), atsakingą(-us) už interesų konfliktų prevenciją ir valdymą, nustatyti aiškias funkcijas, teises ir pareigas bei užtikrinti, kad jis turėtų realią galimybę susipažinti su darbuotojų deklaracijų duomenimis.

4.2. Paslaugų pirkimai iš buvusių ar esamų Ugdymo plėtotės centro darbuotojų.

Susisiekimo ministerijos 2019 m. atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad UPC su 23 savo esamais ar buvusiais darbuotojais sudarė sandorių už daugiau kaip 55 tūkst. Eur (daugiausia su Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus specialistais (16)). Šiuo metu įstaigoje iš jų dirba tik 6.

4.2.1. Mokyklų konsultavimo po išorės vertinimo paslaugų pirkime trūksta skaidrumo.

Šios KRA išvados 3 skyriaus 5 dalyje jau buvo rašyta apie šių paslaugų pirkimus UPC. Šioje dalyje tikslinga būtų aptarti šiuos pirkimus dėl galimai kylančio viešųjų ir privačių interesų konflikto.

STT nuomone, tokie reguliarius konsultavimo paslaugų pirkimai, kokius vykdė UPC, iš fizinių asmenų – specialistų, kuriuos prieš tai pats UPC ir apmokė ir kurių dalis dirbo ar tebedirba UPC, tiesiogiai apklausiant tiekėją neskelbiamų apklausų būdu, t. y. iš anksto numačius, iš ko konkrečiai bus perkama paslauga, vertintini kaip galimai neskaidrūs viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo požiūriu, todėl yra korupcijos rizikos veiksnys. Tai patvirtina ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) priimti sprendimai⁸. Taip pat manome, kad pirkimais iš riboto kiekio tiekėjų paslaugų, už kurias yra nustatytas konkretus fiksuotas apmokėjimas, neužtikrinamas VPĮ nustatytų tikslų pasiekimas ir principų laikymasis.

Pasiūlymai: vengti neskelbiamų apklausų būdu atliekamų pirkimų iš savo buvusių ar esamų darbuotojų. Esant objektyviam ir pagrįstam minėtų konsultacijų poreikiui, nustatyti tokią jų pirkimo tvarką, kad būtų užtikrinamas skaidrumas, didesnis potencialių tiekėjų dalyvavimas pirkime ir racionalus lėšų naudojimas. Tuo tikslu UPC galėtų vykdyti skelbiamas tokių VP tiekėjų apklausas, taip pat netaikyti fiksuotų paslaugų apmokėjimo įkainių, taip pat siūlytume sudaryti galimybę tokiais konsultantais tapti visiems norintiems asmenims, kurie atitiktų keliamus reikalavimus ir būtų išlaikę nustatytą kvalifikacinį egzaminą.

Kaip alternatyva šiam pasiūlymui galėtų būti tokių konsultacijų vykdymas pačių UPC darbuotojų pajėgomis.

4.2.2. Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyti galimai neskaidrūs Ugdymo plėtotės centro paslaugų pirkimai iš savo darbuotojos.

Iš UPC darbuotojos nagrinėtu laikotarpiu buvo pirktos lektoriaus paslaugos, metodinių leidinių parengimo paslaugos, vadovėlių turinio vertinimo paslaugos, kurios susijusios su Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąja programa. UPC pateiktame darbuotojų sąrašė ši darbuotoja yra įvardinta kaip projekto metodininkė, viešojoje erdvėje – universiteto docentė.

Pastebėtina, kad tam tikrais atvejais, kai buvo vykdyti mažos vertės pirkimai, dėl pirkimo (ar jo dalies) buvo kreipiamasi į vieną tiekėją – asmenį, kuris tam tikrais laiko tarpais taip pat dirbo ir UPC. Visais atvejais pirkimai buvo neplaniniai.

Pastebėti tokie atvejai, kai tiekėjams nėra keliami kvalifikaciniai reikalavimai pirkimuose, kurių metu yra perkamos metodinių leidinių rengimo paslaugos, pvz., pirkimas „Metodinio leidinio, skirto pradiniam ugdymui sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai klausimais, parengimo

⁸ VTEK 2019-04-10 posėdyje vertino buvusios UPC vadovės M. B. elgesį. M. B. VTEK nurodė, kad Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra (toliau – NMVA), kur ji tuo metu dirbo, laikėsi praktikos VP būdu pirkti „pačių parengtus išorės vertintojus“. VTEK savo sprendime Nr. KS-117 pažymėjo, kad, VTEK nuomone, M. B. minėtoji NMVA praktika vertinant pagal Įstatymo nuostatas yra visiškai netinkama, nes kuria prielaidas neobjektyviems ir šališkiems sprendimams rastis. Plačiau galima susipažinti čia: http://old.vtek.lt/sprendimai/sprendimai.php?page=sp_rezultatai&uzklausa=visi.

paslaugos“ – mažos vertės neplaninis dviejų dalių pirkimas apklausos žodžiu būdu, kiekvienai pirkimo daliai apklausta po vieną tiekėją (UPC darbuotoja ir kt. asmuo), kvalifikaciniai reikalavimai leidinio parengimui nekeliama, abi tiekėjos atrenkamos kaip pirkimo laimėtojos (už vieną pirkimo dalį UPC darbuotoja pasiūlė kainą 2 900 Eur, už kitą dalį kt. asmuo pasiūlė – 1 100 Eur). Kitas pirkimas – „Metodinio leidinio, skirto pagrindiniam ugdymui sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai klausimais, parengimo paslaugos“ – mažos vertės neplaninis keturių dalių pirkimas apklausos žodžiu būdu, kiekvienai pirkimo daliai apklausta po vieną tiekėją (vienas jų – UPC darbuotoja), kvalifikaciniai reikalavimai leidinio parengimui nekeliama, visi tiekėjai atrenkami kaip pirkimo laimėtojai. Su UPC darbuotoja sudarytos sutarties vertė 5 000 Eur.

Atkreiptinas dėmesys, kad minėta darbuotoja yra ir buvo UPC VP procedūrose dalyvaujanti ekspertė.

Tokia situacija, kai UPC reguliariai atlieka VP iš savo darbuotojo, kreipdamasis į jį per neskelbiamą vienintelio tiekėjo apklausą, kai šis darbuotojas įstaigos VP dalyvauja ir kaip ekspertas, vertintina kaip korupcijos rizikos veiksnys ir yra keistina.

STT nuomone, viešasis pirkimas paslaugų, už kurias mokama fiksuotais (iš anksto nustatytais) tarifais, netenka prasmės, kadangi nėra instrumentų sudaryti realią konkurenciją tarp potencialių tiekėjų. Esant baigtiniam sąrašui konsultantų, atrinktų ir parengtų UPC nustatyta tvarka, kurių darbas apmokamas pagal paties UPC iš anksto nustatytus įkainius, VP prieštarauja pačiam VP tikslui – sudaryti galimybę tiekėjams varžytis teikiant ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą ir įsigyti prekę, darbą ar paslaugą palankiausiomis sąlygomis išleidžiant kuo mažiau lėšų.

Pasiūlymas: taikyti VP būdus, leidžiančius laisvai dalyvauti ir kitiems potencialiems ir keliamus reikalavimus atitinkantiems tiekėjams, taip pat nustatyti didžiausią galimą apmokėjimo už konkrečią paslaugą sumą, o ne fiksuoti ją. Tada atviruose skelbiamuose VP būtų užtikrinama konkurencija, paslaugos būtų perkamos iš mažiausią kainą ir geriausias sąlygas pasiūliusio tiekėjo. Šis pasiūlymas galėtų būti taikomas ir UPC VP dėl lektorių ir kitų paslaugų, kur taikomi fiksuoti įkainiai.

4.3. Ugdymo plėtotės centro darbuotojai, nežinant įstaigos vadovybei, dalyvauja kitų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pavaldžių įstaigų konkursuose.

KRA metu gauta duomenų, kad UPC darbuotojai (11) dalyvauja kitų ŠMSM (buv. ŠMM) pavaldžių įstaigų konkursuose ir juos laimi. Pažymėtina, kad jiems nereikia iš UPC vadovybės gauti leidimą dirbti kitą darbą, kadangi jie nėra valstybės tarnautojai, taip pat UPC darbuotojai neturi pareigos informuoti vadovybę apie kitą darbą.

Pavyzdžiui, Švietimo aprūpinimo centras (toliau – ŠAC) 2017 m. sudarė sutartį su darbuotoja, kuri nuo 2009-09-02 dirba UPC ir yra skyriaus vedėja bei nuo 2016-06-13 iki 2019-01-

31 dirbo ŠAC projekto „Bendrojo ugdymo mokyklų (progimnazijų ir pagrindinių mokyklų) modernizavimas: šiuolaikinių mokymosi erdvių kūrimas, pirkimų specialiste. Kyla klausimų dėl šios darbuotojos darbo laiko paskirstymo ir atliekamų funkcijų skaidrumo vykdant darbą skirtinguose giminingos veiklos projektuose dviejose institucijose.

Pasiūlymas: UPC parengti tvarką, pagal kurią UPC darbuotojai turėtų informuoti vadovybę ir atsakingus asmenis apie dalyvavimą konkursuose ar papildomoje veikloje, dėl kurių gali atsirasti interesų konflikto tikimybė, arba tai gali turėti įtakos vykdant savo funkcijas UPC.

4.4. Ugdymo plėtotės centre darbas nuotoliniu būdu naudojamas kaip tam tikra motyvavimo forma.

Iš UPC gauti duomenys apie 28 darbuotojų prašymus dirbti nuotolinį darbą. Dauguma šių darbuotojų dirba visu etatu UPC įvairiuose skyriuose ir taip pat 0,5 arba 0,25 etato įvairiuose projektuose, kuriuos vykdo UPC. Kadangi nustatytų už 1,5 etato darbo valandų UPC pastate dirbti realiai neturi galimybių, minėti darbuotojai projektinį darbą UPC direktoriaus įsakymų pagrindu turėtų atlikti namie nuotoliniu būdu.

Darbo kodekso 52 straipsnyje reglamentuojama nuotolinio darbo organizavimo tvarka. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad skiriant dirbti nuotoliniu būdu, raštu nustatomi darbo vietos reikalavimai (jeigu tokie keliami), darbui suteikiamos naudoti darbo priemonės, aprūpinimo jomis tvarka, naudojimosi darbo priemonėmis taisyklės, taip pat nurodomas darbovietės padalinys, skyrius ar atsakingas asmuo, kuriam darbuotojas turi atsiskaityti už atliktą darbą darbdavio nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 1043 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1094 redakcija) patvirtintų Nuotolinio darbo sutarties ypatumų, galiojusių iki 2017-06-30) 6 punkte taip pat nurodyta, kad nuotolinio darbo sutartyje nurodomas darbovietės padalinys, skyrius ar atsakingas asmuo, kuriam darbuotojas **turi atsiskaityti už atliktą darbą, šio atsiskaitymo tvarka.**

Kadangi dauguma darbuotojų, dirbančių nuotoliniu būdu ne visu etatu įvairiuose UPC vykdomuose projektuose, finansuojamuose per Europos socialinio fondo agentūrą, taip pat dirba visu etatu eidami tam tikras UPC pareigas, šioje įstaigoje turėtų būti nustatyta tvarka, kuri užtikrintų aiškų projektinio darbo ir UPC etatinio darbo atskyrimą – kiekvienam projekte dirbančiajam turėtų būti nustatytos konkrečios funkcijos, konkretūs sprendiniai klausimai, siektini rezultatai, taip pat turėtų būti nustatyta aiški atsiskaitymo už atliktus darbus ir pasiektus rezultatus tvarka.

Peržiūrėjus visų UPC darbuotojų, dirbančių nuotoliniu būdu, įdarbinimo nuotoliniu būdu dokumentus, matyti, kad nei UPC direktoriaus įsakymuose, nei darbo sutartyse nenurodyta ir kitaip nenustatyta atsiskaitymo už atliktą darbą tvarka. Dažniausiai nurodoma, kad darbuotojo prašymu darbo vieta nustatoma jo gyvenamoji vieta, kad darbuotojui nesuteikiamos naudoti darbo priemonės,

tiesioginis vadovas. Esant tokiai tvarkai UPC neužtikrinamas aiškus projektinio darbo ir UPC etatinio darbo atskyrimas.

Pabendravus su UPC darbuotojais gauta informacija, kad papildomas nuotolinis darbas yra tam tikra reikalingų darbuotojų motyvavimo forma. Buvo skundžiamasi nepakankamais darbo užmokesčiais, netobula mokėjimo sistema (pvz., teisininkas tokiose įstaigose daugiau uždirbti negali, nes nėra „metodininkas“ švietimo sistemos prasme). Bijomasi, kad kitu atveju šį darbą paliks esami specialistai, o naujų nebus kuo „privilioti“.

Tokia situacija, kai neužtikrinamas aiškus projektinio darbo ir UPC etatinio darbo atskyrimas, o nuotolinis darbas galimai naudojamas kaip tam tikra darbuotojų motyvavimo forma, vertintina, kaip korupcijos rizikos veiksnys. Tačiau tai nereiškia, kad nereikia spręsti darbuotojų socialinių garantijų klausimo.

Pasiūlymas: UPC vadovybei ir ŠMSM pagal savo kompetenciją spręsti klausimą dėl specialistų darbo pakankamo apmokėjimo pagal galiojančius darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus. UPC siūlome objektyviai įvertinti darbuotojų, dirbančių nuotoliniu būdu, realų poreikį, o tokiu būdu dirbantiems darbuotojams užtikrinti projektinio darbo ir UPC etatinio darbo atskyrimą, nustatyti aiškią šių darbuotojų nuotolinio darbo rezultatų apskaitą ir atskaitomybę, taip pat technologiškai⁹ sudaryti galimybę nuotolinį darbą saugiai vykdyti nenuolatinėje darbo vietoje.

⁹ Pvz., pasinaudojant virtualiuoju privačiu tinklu (angl. *VPN – Virtual Private Network*).

5. MOTYVUOTOS IŠVADOS

5.1. *Išanalizavus UPC veiklą, susijusią su VP (inicijavimas, organizavimas, kontrolė ir priežiūra), taip pat vykdomais ir ES fondų investicijų veiksmų programos projektuose, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:*

5.1.1. *Nėra aiškios atskirties tarp VP iniciatorių, vykdytojų ir juos prižiūrinčių ir (ar) kontroliuojančių darbuotojų (motyvai išdėstyti 3.1 poskyryje).*

5.1.2. *VP planavimas vykdomas ne pagal realų poreikį, o pagal gautas lėšas, kurias siekiama visas įsisavinti. Tai lemia, kad įstaiga atlieka daug neplaninių pirkimų (motyvai išdėstyti 3.2 poskyryje).*

5.1.3. *Vykdamas VP UPC neatliekami rinkos tyrimai, dėl to vykdomi tokie VP vertintini kaip neefektyvūs, pažeidžiantys VPĮ nustatytus VP principus ir tikslus, taip pat kaip korupcijos rizikos veiksnys, kuriuo sudaroma galimybė VP atlikti ne iš objektyviai išrinktų naudingiausių tiekėjų, bet iš galimai korupcinių interesų turinčių asmenų, tokiu būdu neracionaliai naudojant kaip valstybės biudžeto, taip ir ES struktūrinių fondų lėšas (motyvai išdėstyti 3.3 poskyryje).*

5.1.4. *Mažos vertės VP itin dažnai atlikti neskelbiamos tiekėjų apklausos būdu apklausiant tik vieną tiekėją (motyvai išdėstyti 3.4 poskyryje).*

5.1.5. *Dauguma mažos vertės pirkimų vyko galimai iš anksto žinant, iš ko ir už kiek bus perkamos prekės ar paslaugos, nustatyta atveju, kai būdavo sudaromos sutartys su tiekėju arba tiekėjas išrašydavo apmokėjimo dokumentą anksčiau negu VP iniciatorius užpildydavo Neplaninio pirkimo paraišką (motyvai išdėstyti 3.4 poskyryje, taip pat žr. 2 priedą).*

5.1.6. *Perkamos paslaugos, kurios įrašytos į UPC darbuotojų funkcijas (motyvai išdėstyti 3.5 poskyryje).*

5.1.7. *Kompiuterių dalių pirkimai ir organizacinės technikos remonto paslaugų pirkimai vykdomi nesilaikant VPT rekomendacijų – pirkimo, pardavimo dokumentuose perkamų prekių ar paslaugų aprašymas yra neinformatyvus – iš paraiškose ar PVM sąskaitose faktūrose nurodytų pirkimų, pardavimų objektų aprašymo nėra galimybių suprasti, kas konkrečiai perkama; neatliekamas rinkos tyrimas, prekės ar paslaugos perkamos tiesiogiai apklausiant vienintelį tiekėją; prekės įsigyjamos galimai kelis kartus didesne kaina nei rinkos (CPO LT duomenys) (motyvai išdėstyti 3.6 poskyryje).*

5.1.8. *Atliekant neplaninius VP UPC neskaičiuojama numatoma pirkimo vertė, kaip tai nustatyta VPĮ (motyvai išdėstyti 3.7 poskyryje).*

5.1.9. *Yra atveju, kai UPC VP, taip pat ir ES lėšomis finansuojamuose projektuose, galimai būdavo sudaromos sąlygos, kad juos laimėtų asmenys, galimai susiję su UPC direktoriaus pavaduotoju (motyvai išdėstyti 3.8 poskyryje).*

5.1.10. *Vykdamas VP dažniausiai nekeliami specialūs reikalavimai tiekėjams, t. y. jais gali būti jokių specialių kvalifikacijos reikalavimų neatitinkantys asmenys, neturintys galimybių tinkamai atlikti paslaugas. Specialiąsias programas, mokymus, patarimus specialiojo ugdymo specialistams ir pedagogams be jokios konkurencijos rengė asmenys, galimai neturintys specialiojo išsilavinimo, žinių ar reikiamų įgūdžių (motyvai išdėstyti 3.8 poskyryje).*

5.1.11. Dažniausiai UPC per VP perkamos kokios nors paslaugos: renginių (mokymų, konferencijų, viešinimo renginių) organizavimas, mokymai, konsultacijos, mokymo priemonių (filmų, programų ir t. t.) kūrimas ir pan. *(motyvai išdėstyti 3.8 poskyryje)*

5.1.12. Reikiamų priemonių (filmų, programų, vadovėlių) sukūrimui taip pat dalyvavimui įvairiuose renginiuose (lektoriai) buvo pasitelkiami specialistai, tačiau juos galimai rasdavo ir kūrimo procese dalyvaudavo ne VP laimėję tiekėjai, o UPC darbuotojai *(motyvai išdėstyti 3.8 poskyryje)*.

5.1.13. Reali priemonių sukūrimo kaina (tiek, kiek sumokama kūrėjams) buvo žymiai mažesnė, nei už tai UPC mokėjo tiekėjams, kurie galimai visiškai kūrimo procese nedalyvavo (tai darė patys UPC darbuotojai) *(motyvai išdėstyti 3.8 poskyryje)*.

5.2. *Išanalizavus UPC veiklą, susijusią su viešųjų ir privačių interesų valdymu, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:*

5.2.1. Pagal galiojusią tvarką UPC buvo paskirti ne konkretūs darbuotojai, o padalinio pareigybės, kurios buvo atsakingos už privačių interesų deklaracijų kontrolę *(motyvai išdėstyti 4.1 poskyryje)*.

5.2.2. Nustatyta daug VP, kokius rengė UPC, iš UPC esamų ar buvusių darbuotojų, kuriuos apmokė pats UPC, juos tiesiogiai neskelbiamai apklausiant kaip vienintelius tiekėjus, tai interesų derinimo prasme vertintina kaip rizikos veiksnys *(motyvai išdėstyti 4.2 poskyryje)*.

5.2.3. Pirkimai iš riboto kiekio tiekėjų paslaugų, už kurias yra nustatytas konkretus fiksuotas apmokėjimas, neužtikrina VPI nustatytų tikslų pasiekimo ir principų laikymosi *(motyvai išdėstyti 4.2.1 poskyryje)*.

5.2.4. Tokia situacija, kai UPC reguliariai atlieka VP iš savo darbuotojo kreipdamasis į jį per neskelbiamą vienintelio tiekėjo apklausą, kai šis darbuotojas įstaigos VP dalyvauja ir kaip ekspertas, vertintina kaip korupcijos rizikos veiksnys ir yra keistina *(motyvai išdėstyti 4.2.2 poskyryje)*.

5.2.5. UPC darbuotojai (11) dalyvauja kitų ŠMSM (buv. ŠMM) pavaldžių įstaigų konkursuose ir juos laimi. Pažymėtina, kad jiems nereikia iš UPC vadovybės gauti leidimą dirbti kitą darbą, kadangi jie nėra valstybės tarnautojai. Dėl to kyla ir didesnė galimų interesų konfliktų rizika *(motyvai išdėstyti 4.3 poskyryje)*.

5.2.6. Tokia situacija, kai neužtikrinamas aiškus projektinio darbo ir UPC etatinio darbo atskyrimas, o nuotolinis darbas galimai naudojamas kaip tam tikra darbuotojų motyvavimo forma, vertinama kaip korupcijos rizikos veiksnys *(motyvai išdėstyti 4.4 poskyryje)*.

6. PASIŪLYMAI

6.1. Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką VP (inicijavimas, organizavimas, kontrolė ir priežiūra), taip pat vykdomų ir ES fondų investicijų veiksmų programos projektuose, srityje, **siūlome Ugdymo plėtotės centre įgyvendinti šiuos pasiūlymus:**

6.1.1. Aiškiai atskirti VP iniciatorių, VP organizatorių ir VP komisijų narių funkcijas. Siūlytume VP reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti aiškų funkcijų atskyrimą tarp skirtingų VP procedūrų: inicijavimo, vykdymo ir kontrolės, kaip tai nustatyta VPT rekomendacijų 11–13 punktuose. Į VP komisijas siūlytume neįtraukti tiesioginio pavaldumo ryšiais susijusius asmenis.

6.1.2. Tinkamai ir laiku atlikti realaus poreikio ir pirkimo objekto nustatymą, taip pat veiklos, taip pat ir VP, planavimo darbus, kaip tai numatyta VPT rekomendacijose. Taip pat siūlome svarstyti galimybę rengiant VP metinį planą naudotis specialiosiomis kompiuterio programomis.

6.1.3. VP organizavimą ir vykdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti pareigą pirkimų iniciatoriams prieš VP ar rengiant pirkimų sąrašą atlikti rinkos tyrimą (išskyrus išimtinis ypatingos skubos pirkimus ar kitais perkančiosios organizacijos teisės aktuose nustatytais atvejais), tai leistų objektyviai pagrįsti pirkimui skiriamų lėšų dydį ar pasirinktą tiekėją.

6.1.4. VP atlikimo tvarkose aiškiai apibrėžti, kas, kuriame etape ir kokiais kriterijais remdamasis parenka pirkimo būdą (ypač kokiais kriterijais remiantis pasirenkami labiau konkurenciją ribojantys pirkimo būdai, pvz., neskelbiamos derybos, o ne skelbiamos ir pan.) ir kas priima galutinį sprendimą. Taip pat siūlome dažniau teikti pirmenybę skelbiamai apklausai. Kai pirkimas vykdomas neskelbiamos apklausos būdu, siūlome prioritetą teikti ne mažiau kaip trijų ūkio subjektų apklausai, vykdomai CVP IS priemonėmis.

6.1.5. Tvarkose užtikrinti skaidrų VP vykdymą, kur nebūtų ribojama konkurencija tarp tiekėjų ir nebūtų perkama iš galimai iš anksto nepakankamai objektyviai parinktų tiekėjų. Taip pat siektina, esant galimybei, daugiau VP vykdyti per CPO LT. Tam siūlome parengti ir patvirtinti VP UPC organizavimo taisykles, nustatančias atsakingus asmenis ir pirkimų organizavimo tvarką nuo pirkimų poreikio formavimo iki pirkimo sutarties rezultato įvertinimo arba, jeigu pirkimo sutartis nebuvo sudaryta, – iki pirkimo procedūros pabaigos, kaip tai nustatyta VPT rekomendacijų 9.4 punkte.

6.1.6. Pirkimo dokumentuose (pvz., priėmimo–perdavimo akte, PVM sąskaitoje faktūroje ir pan.) nurodyti perkamų prekių charakteristikas, kad tos prekės galėtų būti identifikuotos (gamintojas, modelis, techninės charakteristikos ir t. t.).

6.1.7. Naudojamos biuro technikos remonto (kai neaišku, ką konkrečiai reikės remontuoti ar keisti) paslaugų pirkimus atlikti dviem etapais – pirma atlikti skelbiamus VP neveikiančios

technikos apžiūros ir įvertinimo (diagnostikos) paslaugų pirkimą, antra – konkretaus remonto paslaugų pirkimą.

6.1.8. Užtikrinti, kad neveikiantys ar nenaudojami kompiuteriai, spausdintuvai ir kitas ilgalaikis ar trumpalaikis materialusis turtas būtų pripažįstamas nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti ir perleidžiamas ar nurašomas, kaip tai nustatyta Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo¹⁰ ketvirtajame skirsnyje.

6.1.9. Atsakingiems darbuotojams nustatyti pareigą vykdant visų rūšių (planinius ir neplaninius) VP nustatyta tvarka atlikti numatomos pirkimo vertės apskaičiavimą ir įrašyti jį į atitinkamą pirkimų planą, kontroliuojantiems darbuotojams tinkamai užtikrinti VP vykdančių darbuotojų priežiūrą, kad būtų vykdomi VP reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

6.1.10. Taikytą VP praktiką (KRA išvados 5.1.9–5.1.13 punktai) pakeisti ir nustatyti naują VP procedūrų vykdymo tvarkos aprašą, paskirti darbuotojus, atsakingus už realų VP planavimą, pirkimo objektų realaus poreikio nustatymą ir pagrindimą, už rinkos tyrimus ir konsultacijas, pirkimo vertės apskaičiavimą ir atitinkamo pirkimo būdo nustatymą, VP dokumentų rengimą, pasirašytų sutarčių tinkamą įvykdymą, kad būtų nustatomi konkretūs darbuotojai, atsakingi už minėtas procedūras, ir tai būtų fiksuojama atitinkamuose dokumentuose, taip pat nustatyti šių procedūrų derinimo ir patvirtinimo tvarką, kuri realiai užtikrintų skaidrų reikalingų prekių, darbų ir paslaugų pirkimą už objektyvią rinkos kainą neribojant konkurencijos tarp potencialių tiekėjų, tuo tikslu nustatant išimtines aplinkybes, kai galima taikyti pirkimą apklausiant tik vieną tiekėją.

6.1.11. Užtikrinti VP vykdytojų (iniciatorių, organizatorių, VP komisijų narių) kvalifikacijos ir įgūdžių VP srityje gerinimą.

Siūlome ŠMSM įgyvendinti šiuos pasiūlymus:

6.1.12. Tinkamai ir laiku atlikti pavaldžių institucijų realaus prekių, paslaugų ir darbų poreikio nustatymą (surinkti iš jų reikiamą informaciją), kaip tai numatyta VPT rekomendacijose; lėšas tam tikroms veikloms vykdyti skirti pagal nustatytu laiku parengtą metinį planą.

6.1.13. Atlikti objektyvų tyrimą, kaip pasikeitė konsultuotų mokyklų veiklos rezultatai po konsultacijų (kartu palyginti su tokių konsultacijų negavusiomis mokyklomis). Tai atsakytų į kylančius klausimus dėl tokių konsultacijų poreikio, efektyvumo ir išlaidų joms racionalumo. Nustačius objektyvų tokių konsultacijų poreikį ir naudą, keisti tokių paslaugų įsigijimo tvarką (plačiau 4.2.1 poskyryje).

6.1.14. Užtikrinti, kad pavaldžiose įstaigose neveikiantys ar nenaudojami kompiuteriai, spausdintuvai ir kitas ilgalaikis ar trumpalaikis materialusis turtas būtų pripažįstamas nereikalingu

¹⁰Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1521eca2b65f11e3b2cee015b961c954>.

arba netinkamu (negalimu) naudoti ir perleidžiamas ar nurašomas, kaip tai nustatyta Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo¹¹ ketvirtajame skirsnyje.

6.2. Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką viešųjų ir privačių interesų valdymo srityje, **siūlome UPC įgyvendinti šiuos pasiūlymus:**

6.2.1. Paskirti asmenį(-is), atsakingą(-us) už interesų konfliktų prevenciją ir valdymą, nustatyti aiškias funkcijas, teises ir pareigas.

6.2.2. Esant objektyviam ir pagrįstam mokyklų konsultacijų poreikiui, nustatyti tokią jų pirkimo tvarką, kad būtų užtikrinamas skaidrumas, didesnis potencialių tiekėjų dalyvavimas pirkime ir racionalus lėšų naudojimas. Tuo tikslu UPC galėtų vykdyti skelbiamas tokių VP tiekėjų apklausas, netaikyti fiksuotų paslaugų apmokėjimo įkainių, taip pat sudaryti galimybę tokiais konsultantais tapti visiems norintiems asmenims, kurie atitiktų keliamus reikalavimus ir būtų išlaikę nustatytą kvalifikacinį egzaminą. Kaip alternatyvą svarstyti tokių konsultacijų vykdymą pačių UPC darbuotojų pajėgomis.

6.2.3. UPC stiprinti viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolę ir priežiūrą, keisti nustatytą UPC tvarką, kai už viešųjų ir privačių interesų derinimo priežiūrą nebuvo paskirta atsakingų konkrečių asmenų, o tik pareigybės. Taip pat siūlytina UPC atsakingiems darbuotojams tinkamai vykdyti teisės aktuose nustatytas privačių interesų deklaravimo administravimo ir priežiūros procedūras, darbuotojams tinkamai išaiškinti deklaravimo tvarką, vadovybei sustiprinti kontrolę, kaip vykdomi darbuotojų privačių interesų deklaravimo administravimas ir priežiūra.

6.2.4. UPC parengti tvarką, pagal kurią UPC darbuotojai turėtų informuoti vadovybę ir atsakingus asmenis apie dalyvavimą konkursuose ar papildomoje veikloje, dėl kurių gali atsirasti intereso konflikto tikimybė, arba tai gali turėti įtakos vykdant savo funkcijas UPC.

6.2.5. Pagal savo kompetenciją spręsti klausimą dėl specialistų darbo pakankamo apmokėjimo pagal galiojančius darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus. Siūlome objektyviai įvertinti darbuotojų, dirbančių nuotoliniu būdu, realų poreikį, o tokiu būdu dirbantiems darbuotojams užtikrinti projektinio darbo ir UPC etatinio darbo atskyrimą, nustatyti aiškiai šių darbuotojų nuotolinio darbo rezultatų apskaitą ir atskaitomybę, taip pat technologiškai sudaryti galimybę nuotolinį darbą saugiai vykdyti nenuolatinėje darbo vietoje.

Siūlome ŠMSM įgyvendinti šiuos pasiūlymus:

6.2.6. Pagal savo kompetenciją spręsti klausimą dėl 6.2.5 punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimo pavaldžiose įstaigose.

¹¹Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1521eca2b65f11e3b2cee015b961c954>.

Mažinant korupcijos rizikos veiksnius ir valdant korupcijos riziką UPC siūlytina taip pat atsižvelgti ir į pasiūlymus, išdėstytus Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadove¹², Korupcinių rizikų ES struktūrinių fondų sistemoje Lietuvoje vertinime (parengė „Transparency International“ Lietuvos skyrius) ir FM 2017-02-01 rašte Nr. (24.59-09)-6K-1700984 „Dėl Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinio veiklos plano priemonės Nr. 2.2.4 įgyvendinimo“.

Direktoriaus pirmasis pavaduotojas

Jovitas Raškevičius

Ruslanas Turskis, tel. (8 706) 62 752, el. p. ruslanas.turskis@stt.lt

Rengėjo tiesioginis vadovas Vidmantas Mečkauskas, tel. (8 706) 62745,
el. p. vidmantas.meckauskas@stt.lt

¹² Prieiga internete:

https://www.stt.lt/documents/avv_viesajam_sektoriui/AAV_viesajam_2018_09_05_viesinimui_PDF_2_LT.pdf.

I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI

1. Europos Parlamento ir Tarybos 2006-07-05 reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 Dėl Europos regioninės plėtros fondo ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1783/1999.
2. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas.
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-06-04 nutarimas Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-12-19 nutarimu Nr. 1443 patvirtintos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės.
7. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014-10-08 įsakymu Nr. 1K-316 patvirtintos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės.
8. 2014-2020 m. laikotarpio projektų įgyvendinimui posistemis SFMIS 2014.
9. Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas.
10. Tarptautinis standartas ISO 37001:2016 („Antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“).
11. Korupcinių rizikų ES struktūrinių fondų sistemoje Lietuvoje vertinimas (parengė „Transparency International“ Lietuvos skyrius).

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA

1. VPT 2019-02-28 raštas Nr. 4S-267.
2. VPT 2018-11-27 raštas Nr. 4S-1483.
3. LRS Antikorupcijos komisijos 2019-01-29 raštas Nr. S-2019-473.
4. LRS Antikorupcijos komisijos 2018-10-23 raštas Nr. S-2018-7817.
5. ŠMM UPC audito 2017-02-28 ataskaita Nr. VA2-3(26.5-77).
6. ŠMM UPC audito 2018-11-29 ataskaita Nr. VA2-24(26.5-77).
7. ŠMM 2018-11-23 raštas Nr. SR-4967.
8. ESFA 2018-11-19 raštas Nr. SB-2018-01187.
9. SM 2019-04-02 raštas Nr. 2-2647 (audito išvada su priedais).
10. SM 2019-04-19 raštas Nr. 2-3165.
11. SM 2019-04-29 raštas Nr. 2-3308.
12. UPC 2010-10-28 įsakymas Nr. VK-1.18-368.
13. UPC 2014-06-02 įsakymas Nr. VK-111.
14. UPC 2014-08-13 įsakymas Nr. VK-144.
15. UPC 2014-12-29 įsakymas Nr. VK-221.
16. UPC 2015-04-28 įsakymas Nr. VK-61.
17. UPC 2015-06-08 įsakymas Nr. VK-91.
18. UPC 2015-07-22 įsakymas Nr. VK-109.
19. UPC 2015-08-03 įsakymas Nr. VK-108.
20. UPC 2015-09-14 įsakymas Nr. VK-118.
21. UPC 2015-10-06 įsakymas Nr. VK-127.
22. UPC 2015-10-15 įsakymas Nr. VK-130/1.
23. UPC 2015-10-27 įsakymas Nr. VK-136.
24. UPC 2015-11-09 įsakymas Nr. VK-140.
25. UPC 2016-11-08 įsakymas Nr. VK-135.
26. UPC 2017-02-28 įsakymas Nr. VK-21/2.
27. UPC 2017-04-11 įsakymas Nr. VK-43.
28. UPC 2017-06-20 įsakymas Nr. VK-81.
29. UPC 2017-10-11 įsakymas Nr. VK-97.
30. UPC 2017-10-12 įsakymas Nr. VK-146.
31. UPC 2017-10-27 įsakymas Nr. VK-100.
32. UPC 2017-12-28 įsakymas Nr. VK-115.
33. UPC 2018-04-11 įsakymas Nr. VK-50.

34. UPC 2018-04-19 įsakymas Nr. VK-58.
35. UPC 2018-08-01 įsakymas Nr. VK-120.
36. UPC 2018-08-27 įsakymas Be Nr.
37. UPC 2018-10-04 įsakymas Nr. VK-156.
38. UPC 2018-10-30 įsakymas be Nr.
39. UPC 2018-10-08 protokolą (Tęsk).
40. UPC 2018-10-30 protokolą (Tęsk).
41. UPC 2018-11-08 įsakymas Nr. VK-175.
42. UPC 2018-12-11 raštas Nr. V7-631(1.17E).
43. UPC 2019-02-15 raštas Nr. V7-72(1.17E).
44. UPC 2019-01-07 įsakymas Nr. VK-2.
45. UPC 2017-2019 m. VP planas.
46. 2019-01-21 nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą Nr. M-7-01-00004-19.
47. 2019-01-24 nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą Nr. M-7-01-00006-19.
48. UPC VP (2016-08-19 paslaugų sutartis Nr. F5-91(9.28).
49. UPC VP (2016-08-22 paslaugų sutartis Nr. F5-92(9.28).
50. UPC VP (2016-08-25 paslaugų sutartis Nr. F5-95(9.28).
51. UPC VP (2017-07-13 paslaugų sutartis Nr. F5-112(9.28).
52. UPC VP (2017-10-13 paslaugų sutartis Nr. F5-185(9.28).
53. UPC VP (2017-12-19 paslaugų sutartis Nr. F5-257(9.28).
54. UPC VP (2018-05-17 paslaugų sutartis Nr. BU4-13.
55. UPC VP (2018-08-28 spausdintuvų remonto darbai 4 vnt.).
56. ELTA 2019-02-05 straipsnis „R. Masiulis: švietimo įstaigų auditas stringa, nes sistema priešinasi“.
57. „Diena.lt“ 2018-10-23 straipsnis „Prakalbo apie įžūliai imituojamus pirkimus: kam nuteka ES milijonai švietimui?“
58. Susirašinėjimas el. paštu su UPC darbuotojais.

Išvados dėl korupcijos rizikos analizės Ugdymo plėtotės centro veiklos srityse
2 priedas

**ATRINKTI DUOMENYS IŠ UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO 2017–2019 M. VIEŠŲJŲ
PIRKIMŲ REGISTRO**

Eil. Nr.	Perkamų prekių, paslaugų ar darbų pavadinimas ir aprašymas	Planuojama viešojo pirkimo vertė, EUR su PVM	Numatoma pirkimo procedūrų vykdymo data	Neplaninio pirkimo paraiškos data	Tiekėjų apklausos pažymos data	Sudarytos sutarties data (jei taikoma) arba apmokėjimo dokumento data
2017 m.						
1.	Ūkinės prekės	17,12	2017-12-18	2017-12-19	netaikoma	2017-12-18
2.	Spausdinimo paslaugos – Pažymėjimų spausdinimas – 4250 vnt.	320,00	2017-12-12	2017-12-13	netaikoma	2017-12-11
3.	Gėlės	15,00	2017-12-08	2017-12-11	netaikoma	2017-12-08
4.	Konditerijos gaminiai	50,00	2017-09-26	2017-09-26	netaikoma	2017-09-25
5.	Maisto tiekimo paslauga įvadinio mokyklų veiklos tobulinimo po išorinio vertinimo konsultantų susitikimo dalyviams 2017 m. spalio 2 d. Vilniuje	200,00	2017-10-02	2017-10-02	2017-10-03	2017-10-02
6.	Kortelių dėklai atsparūs vandeniui, skaidrūs – 200 vnt.	150,00	2017-05-12	2017-05-15	netaikoma	2017-05-12
7.	Klijai pieštukiniai – 10 vnt. Aplankas dokumentams, kartoninis su gumelėmis – 30 vnt. Korektūros juostelė – 5 vnt. Juostelinis korektorius – 5 vnt. Teksto žymeklių rinkinys – 10 vnt.	118,00	2017-10-18	2017-10-18	netaikoma	2017-10-17
8.	Kanceliarinės prekės	205,00	2017-06-20	2017-06-22	netaikoma	2017-06-20

9.	Lektorių paslaugos – Vasaros kursų „Mokymosi motyvaciją skatinanti aplinka“ lektorių paslaugos 2017 m. birželio 19–22 d. Klaipėdoje	625,00	2017-06-12	2017-06-14	2017-06-14	2017-06-13
10.	Paslaugos, susijusios su biuro įranga – Kopijavimo aparato nuoma	408,98	2017-12-15	2017-12-18	2017-12-15	2017-12-15
11.	Kompiuterio vidinis kietasis diskas (HDD WD WD20EFRX 3.5" SATAIII 2TB – 2 vnt.)	242,00	2017-05-11	2017-05-12	netaikoma	2017-05-11
12.	Juodos spalvos kasetė spausdintuvui HP LaserJet 1018, analogas – 25 vnt.	500,00	2017-12-13	2017-12-13	2017-12-14	2017-12-13
13.	UAB „Šviesos“ parengto vadovėlio „Matematika. Išplėstinis kursas. Vadovėlis 12 klasei“ (serija „Tempus“) autoriai – V. Dabrišienė, M. M. Vosylienė, A. Apynis, I. Knyzelienė, E. Tumėnaitė, V. Šileikienė, turinio vertinimas. Planuojama paslaugų apimtis – trys vadovėlio vertinimai. Pastaba registre (pirma užregistruota apklausos pažyma, o po to neplaninio pirkimo paraiška)	396,00	2017-06-30	2017-07-05	2017-07-03	2017-07-04
14.	Tęstinio seminaro „Mokyklų administracijos vadovų ir bendruomenės mokymai taikant supervizijos metodą: emocinės ir socialinės atmosferos gerinimas mokykloje“ lektorių paslaugos preliminarini data 2017 m. birželio 14–26 d. (56 akad. val.) Kėdainių Šviesiojoje gimnazijoje	836,00	2017-06-15	2017-06-15	2017-06-20	2017-06-14
15.	Įėjimo į renginį bilietai – Įėjimas į parodą „Mokykla 2017“, 120 vnt.	300,00	2017-11-21	2017-11-21	netaikoma	2017-11-20
16.	Vertimo raštu, žodžiu ir išverstų tekstų redagavimo paslaugos (planinis VP) Pastaba: tikslinti sumą į 17 000 su PVM (gautas pasiūlymas 16 799,64 su PVM)	17000,00	II ketv.	netaikoma	2017-07-14	2017-06-23
17.	Viešbučio paslaugos (patalpų nuoma ir dalyvių maitinimas) inovacijų dienų – mugių 5 (penkių) renginių organizavimui (BUM)	8934,00	2017-10-27	2017-10-27	2017-10-30	2017-09-11 (JTC); 2017-11-20 (Am); 2017-11-22 (Mi); 2017-11-27 (Am)

18.	Knygos S .J. Rogers, G. Dawson, L. A. Vismara „Vaiko autizmas: ankstyvoji pagalba, kurią gali suteikti tėvai“ leidybos paslaugos (pakartotinė leidyba)	2990,00	2017-12-19	2017-12-19	2017-12-20	2017-12-19
19.	Bendrujų igūdžių mokymai (BUM projektas) Pastaba: keisti iš SSD į supaprastintą atvirą.	122620,00	2017-08-01	netaikoma	netaikoma	2018-07-04 (I d.);
20.	„Geros mokyklos koncepcija“ ir „Pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo aprašas“ vertimo ir redagavimo paslaugos	4500,00	2017-12-19	2017-12-19	2017-12-20	2017-12-19
21.	Seminaro „Viešųjų pirkimų vykdymo pokyčiai 2017 m.“ dalyvio mokestis (2 dalyviai)	190,00	2017-10-31	2017-10-31	netaikoma	2017-10-30
22.	Dalyvio mokestis konferencijoje	260,00	2017-06-05	2017-06-05	netaikoma	2017-06-04
23.	Konferencijos „Švietimo būklė: prielaidos ugdymo kokybei gerinti“, vyksiančios 2017 m. rugpjūčio 25 d. Vilniuje, patalpų nuomos paslaugos	650,00	2017-08-24	2017-08-24	2017-08-30	2017-08-28
24.	Konferencijos „Švietimo būklė: prielaidos ugdymo kokybei gerinti“, vyksiančios 2017 m. rugpjūčio 25 d. Vilniuje, edukacinių programų užsiėmimų paslaugos	2100,00	2017-08-24	2017-08-24	2017-08-30	2017-08-28
25.	Seminaro „Medijos ir nacionalinis saugumas: iššūkiai ir galimybės“, organizavimo paslaugos 2017 m. balandžio 27–28 d. Visagine (MIR projektas)	900,00	2017-04-12	2017-04-12	2017-04-13	2017-04-08
2018 m.						
26.	Perkamas biuro popierius. 160 g/m2 svorio biuro popierius, A4 – 5 pakuotės; A klasės biuro popierius (aukšto lygumo ir baltumo), A3 – 3 pakuotės; A klasės biuro popierius (aukšto lygumo ir baltumo), A4 – 1000 pakuočių. Planinis, per CPO	2734,57	2018-03-08	netaikoma	2018-03-15	2018-03-14
27.	Buitinės chemijos ir valymo priemonės Planinis, per CPO	921,88	2018-03-08	netaikoma	2018-03-15	2018-03-14

28.	Judrusis ryšys (Judrusis ryšys su duomenų perdavimo paslauga) 24 mėnesiams. Per CPO	6000,00	2018-06-19	2018-06-20	2018-07-02	2018-06-28
29.	UAB „Katalikų pasaulio leidiniai“ parengto katalikų tikybos vadovėlio 11–12 klasei „Renkuosi gyvenimą“, autorės – A. Lastauskienė ir G. Rugevičiūtė, turinio vertinimas. Planuojama paslaugų apimtis – trys vadovėlio vertinimai	396,00	2018-01-03	netaikoma	2018-01-10	2018-01-08
30.	UAB „Katalikų pasaulio leidiniai“ parengto katalikų tikybos vadovėlio 11–12 klasei „Renkuosi gyvenimą“, autorės – A. Lastauskienė ir G. Rugevičiūtė, turinio vertinimas. Planuojama paslaugų apimtis – trys vadovėlio vertinimai	396,00	2018-01-03	netaikoma	2018-01-10	2018-01-08
31.	UAB „Katalikų pasaulio leidiniai“ parengto katalikų tikybos vadovėlio 11–12 klasei „Renkuosi gyvenimą“, autorės – A. Lastauskienė ir G. Rugevičiūtė, turinio vertinimas. Planuojama paslaugų apimtis – trys vadovėlio vertinimai	396,00	2018-01-03	netaikoma	2018-01-10	2018-01-08
32.	Seminaro „Kokybiškos lyderystės kūrimas“ I sesijos lektorių paslaugos 2018 m. vasario 8–9 d. (16 akad. val.) Vilniuje	400,00	2018-02-02	netaikoma	2018-02-05	2018-02-02
33.	Bilietai, 16 vnt. Audiogidas, 9 vnt.	57,00	2018-05-02	2018-05-03	netaikoma	2018-04-26
34.	Projekto „STEAM capacity building“ sklaidos renginio organizavimo ir dalyvių maitinimo paslaugos 2018 m. birželio 5 d. Panemunių regioniniame parke	1000,00	2018-06-04	2018-06-06	2018-06-06	2018-06-05
35.	Spausdinimo ir susijusios paslaugos – Spauda ant maišelių	517,16	2018-06-15	2018-06-18	2018-06-15	2018-06-15
36.	Perkamos apgyvendinimo paslaugos pagal poreikį (maksimalus asmenų skaičius – 6) dviem paroms (Šiauliuose ir Palangoje) iš 2018 m. rugpjūčio 28 d. į rugpjūčio 29 d. ir iš rugpjūčio 29 d. į rugpjūčio 30 d.	450,00	2018-08-27	2018-08-28	2018-08-29	2018-08-28 (I d.); 2018-08-29 (II d.)
37.	UAB „Presvika“ parengto rusų (užsienio) kalbos 7–8 klasei, vadovėlio „Privet 3“, autoriai – M. Puzaitė ir L. Šernienė, turinio	396,00	2018-08-31	2018-09-04	2018-09-07	2018-09-06

	vertinimas. Planuojama paslaugų apimtis – trys vadovėlio vertinimai					
38.	Lėktuvo bilietai 2 komandiruojamiems asmenims maršrutu Vilnius-Briuselis-Vilnius (2018-09-14 – 2018-09-17) bei 2 nakvynės 2 komandiruojamiems asmenims viešbutyje Briuselyje (2018-09-14 – 2018-09-16)	754,00	2018-09-04	2018-09-04	2018-09-05	2018-08-27
39.	Lėktuvo bilietai 1 komandiruojamam asmeniui maršrutu Vilnius-Lisabona-Vilnius (2018-10-31 – 2018-11-03)	385,32	2018-09-04	2018-09-04	2018-09-05	2018-08-28
40.	Elektronikos prekės	1196,41	2018-10-05	2018-10-09	2018-10-09	2018-10-08
41.	Maitinimo paslaugos Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokytojų konferencijos „Mūsų mokytojai – Daukantas ir Vydūnas“ dalyviams 2018 m. spalio 12–13 d.	2280,20	2018-10-10	2018-10-11	2018-10-15	2018-10-13 (III d.), 2018-10-12 (II d.); 2018-10-12 (I d.)
42.	Skrydžio bilietai trims žmonėms Vilnius-Briuselis-Vilnius ir vienos nakvynės viešbutyje (iš sausio 22 į 23) pirkimas	1160,00	2018-11-14	2018-11-15	2018-11-15	2018-11-14
43.	Metodinės medžiagos, skirtos mokyklų, ugdymo programas vykdančių tautinės mažumos kalba, lietuvių kalbos ir literatūros pamokoms 7–8 ir 9–10 klasėse, parengimo ir maketavimo elektroniniam variantui paslaugos	1500,00	2018-12-18	2018-12-20	2018-12-20	2018-12-19
2019 m.						
44.	Biuro prekės	460,00	2019-02-27	2019-02-27	2019-03-04	2019-02-27

Išvados dėl korupcijos rizikos analizės Ugdymo plėtotės centro veiklos srityse
3 priedas

UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO VYKDYTAS VIEŠASIS PIRKIMAS IŠ MB „SUMANŪS PROJEKTAI“ (2016-08-19 SUTARTIS NR. F5-91)

1. ŠMM ministro 2016-06-02 įsakymu Nr. V-527 „Dėl lėšų skyrimo UPC“ buvo skirta 125 000 Eur vykdyti elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonės ir organizuoti kvalifikacijos tobulinimo priemonės specialistams ir pedagogams pagal ŠMM asignavimų valdytojo patvirtintą sąmatą. *Iš šio įsakymo priedo – lėšų naudojimo sąmatos matyti, kad iš bendros 125 000 Eur sumos 15 000 Eur skirta „Informacinės kampanijos vykdymui“. Kiti pinigai skirti kitoms 6 veikloms, susijusioms su aukščiau įvardintu tikslu, kurias visas turėjo vykdyti UPC.*

2. Neplaninio pirkimo paraiška.

2.1. Nurodytas VP iniciatorius – skyriaus metodininkė 2016-08-05 surašė Neplaninio pirkimo paraišką Nr. VP6-81, kurią suderino su skyriaus specialiste. Paraišką patvirtino direktoriaus pavaduotojas. *Metodininkė nebuvo tikroji šio pirkimo iniciatorė, ji tik laikinai pavadavo kitą metodininkę, kuri tuo metu atostogavo. Pirmoji metodininkė nieko konkretaus apie šį pirkimą paaiškinti negalėjo, jai užpildyta paraiška buvo pateikta iš UPC padalinio vedėjos el. pašto.*

2.2. VP objektas – Informacinės kampanijos, susijusios su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, organizavimo paslaugos.

2.3. Pirkimo būdas – mažos vertės pirkimas, **apklausa raštu**.

2.4. Pirkimo vertė – 15 000 Eur.

2.5. Planuojama kviesti dalyvauti VP procedūrose tiekėjus – MB „Sumanūs projektai“ vadovas. *Išrašas iš internetinės svetainės „Rekvizitai.LT“: MB „Sumanūs projektai“ įregistruota 2016-04-06, 2016-04-15 pakeisti juridinio asmens veiklos tikslai, 2017-03-06 keitėsi juridinio asmens vadovas, veikla – kitas, niekur kitur nepriskirtas, švietimas. Pasak UPC darbuotojų, tiekėją nurodė „valdžia“, direktoriaus pavaduotojas. Pavardės minėti nenorėjo, bet leido suprasti, kad tai juos kuruojantis pavaduotojas.*

2.6. Pridėta šio VP Techninė specifikacija, kurioje nurodyta:

2.6.1. Paslaugų teikėjas turi sukurti filmą, pristatantį elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos galimybes; ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų po sutarties pasirašymo suderina su Perkančiąja organizacija filmo scenarijaus koncepciją. *UPC nepateikė jokių duomenų, kad su tiekėju buvo derinama filmo scenarijaus koncepcija.*

2.6.2. Filmo scenarijui paslaugų teikėjas privalės parinkti arba sukurti tinkamą muziką, kuri turės būti pateikta Perkančiajai organizacijai derinimui kartu su pirminiu vaizdo medžiagos variantu. *Duomenų apie tokį derinimą nėra.*

2.6.3. Turi būti sudaryta filmavimo grupė režisavimo, filmavimo, montažo, įgarsinimo ir kitiems, reikalingiems darbams atlikti. Turi būti pasiūlyti ekspertai, kurių patirtis bus pristatoma filme.

2.6.4. Paslaugos teikėjas pateikdamas galutinį priėmimo perdavimo aktą taip pat pateikia asmenų, atvaizduojamų filme, sutikimus, kad jų atvaizdai būtų panaudoti kuriant filmą ir jį laisvai viešinant. *Duomenų apie asmenų sutikimus nėra.*

2.6.5. Galutinis, su Perkančiąja organizacija suderintas, filmo variantas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2016 m. spalio 31 d. *Filmo kūrėja 2017-01-26 el. paštu gavo UPC padalinio vedėjos laišką, kuriame nurodytos pastabos dėl kuriamų UPC užsakymu kuriamų filmų, taip pat ir dėl filmo*

„Kitokie vaikai“ (nevienodumai tekstuose, netikslus mokslo laipsnis, neteisingas mokyklos pavadinimas ir pan.). Iš esamų duomenų darytina išvada, kad galutinis filmo variantas galėjo būti parengtas maždaug 2017 m. vasario–kovo mėn. UPC neturi duomenų apie šio filmo perdavimo–priėmimo laiką, jokių tai fiksuojančių dokumentų nėra. Šis filmas buvo parodytas per „LRT kultūra“ televizijos kanalą 2017-04-08 16 val. 50 min., internetinėje platformoje „Youtube“ šis filmas paskelbtas 2017-04-10¹³.

2.6.6. Tiekėjas, vykdydamas informacinės kampanijos, susijusios su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, organizavimo paslaugas, turi suorganizuoti ne mažiau nei tris viešinio renginius numatytai tematikai pristatyti ir aptarti. UPC pateikė informaciją, kad 2016 m. spalio–lapkričio mėn. organizavo 3 viešinio renginius, tuo metu filmas dar galimai nebuvo sukurtas, nors jis turėjo būti skirtas šiam viešinimui.

2.6.7. Viešinio renginiai turi vykti Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje: gali vykti viename ar dviejuose iš nurodytų miestų pasirinktinai.

2.6.8. Informaciją apie išankstinę dalyvių registraciją skelbia Perkančioji organizacija interneto tinklapyje www.upc.smm.lt ir informacinėje sistemoje „Ugdymo sodas“ ne vėliau kaip likus dviem savaitėms iki renginių pradžios.

2.6.9. Visiškai sutvarkyti renginių dalyvių registracijos duomenys turi būti perduoti Perkančiajai organizacijai iš karto renginiui pasibaigus. Duomenų apie tokių duomenų perdavimą UPC nepateikė.

2.6.10. Visi viešinio renginiai turi būti suorganizuoti ir įgyvendinti iki 2016 m. lapkričio 30 d. Konkrečių duomenų apie visų renginių datas, vietas ir dalyvių skaičių UPC nepateikė.

2.6.11. Tiekėjas, įgyvendinęs informacinės kampanijos, susijusios su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, veiklas turi pateikti Perkančiajai organizacijai: filmą, įrašytą į skaitmeninę laikmeną (DVD); asmenų, atvaizduojamų filme sutikimus, kad jų atvaizdai būtų panaudoti kuriant filmą ir jį laisvai viešinant; visų pagrindžiančių dokumentų originalus: dalyvių sąrašus, darbotvarkę, vertinimo anketas (jeigu tokios bus). UPC nepateikė išvardintų dokumentų ar kitų duomenų apie sutarties tinkamą įvykdymą. Buvo pateiktos nuorodos į internetinėje erdvėje esantį filmą „Kitokie vaikai“ („Youtube“ platformoje, www.mokytojojtv.blogspot.com ir LRT mediatekoje), taip pat kvietimai dalyvauti UPC organizuojamuose renginiuose Vilniaus specializuotame darželyje „Čiauškutis“, Vaiko raidos centre, parodoje „Mokykla“.

3. Tiekėjų apklausos pažyma.

3.1. Skyriaus specialistė 2016-08-16 surašė Tiekėjų apklausos pažymą Nr. VP8-66, kurią suderino su l. e. skyriaus vedėjos pareigais.

3.2. Pirkimų organizatorius – UPC darbuotojas.

3.3. Tiekėjai **apklausti žodžiu**. Lieka neaišku, kaip tiekėjas buvo apklausiamas, nes Neplaninio pirkimo paraiškoje nurodyta, kad apklausa vyks raštu.

3.4. Kvietimo pateikti pasiūlymą išsiuntimo (pateikimo) tiekėjams data – 2016-08-08.

3.5. Pasiūlymo pateikimo terminas: 2016-08-11.

3.6. Tiekėjas – MB „Sumanūs projektai“, Vilnius.

3.7. Pasiūlymo pateikimo data – 2016-08-10.

3.8. Pasiūlymo suma – 14 800 Eur.

4. Paslaugų sutartis.

¹³ Prieiga internete: https://www.youtube.com/watch?v=hxZ91_Tx2Wo&t=9s.

4.1. 2016-08-19 UPC direktorius G. V. ir tiekėjo direktorius pasirašė paslaugų sutartį Nr. F5-91(9.28). Sutartis suderinta su UPC darbuotoju ir skyriaus vedėja.

4.2. Preliminari sutarties kaina: 14 800,00 Eur.

4.3. Paslaugų teikėjas įsipareigoja užtikrinti, kad Sutarties sudarymo momentu ir visą jos galiojimo laikotarpį Paslaugų teikėjo darbuotojai turėtų reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, reikalingas tinkamam Paslaugų teikimui; fiksuoti visas ūkines ir kitas operacijas, susijusias su Sutarties vykdymu, ir teisės aktų nustatyta tvarka saugoti su šiomis operacijomis susijusius dokumentus. *Tiekėjas, kuriame visą sutarties vykdymo laikotarpį dirbo tik 1 asmuo – pats vadovas, nepateikė jokių duomenų, kad turi reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, reikalingas tinkamam Paslaugų teikimui.*

4.4. Sutarties vykdymas užtikrinamas netesybomis – jeigu Paslaugų teikėjas nesuteiks, netinkamai suteiks paslaugų arba kitaip nevykdys sutartyje nustatytų įsipareigojimų, turės sumokėti 10 proc. dydžio baudą nuo sutarties kainos. Paslaugų teikėjas, nesuteikęs paslaugų nustatytais terminais, moka paslaugų gavėjui už kiekvieną pavėluotą dieną 0,02 proc. dydžio delspinigius nuo laiku tinkamai nesuteiktos paslaugos kainos. *Duomenų apie UPC tiekėjui taikytas baudas ar delspinigius negauta ir nenustatyta.*

4.5. Paslaugų suteikimas įforminamas Paslaugų teikėjo ir Paslaugų gavėjo pasirašomu Paslaugų perdavimo–priėmimo aktu.

4.6. Sutarties vykdymui gali būti pasitelkiami subteikėjai, nurodyti Sutarties 1 priede. Subteikėjai gali būti keičiami tik gavus raštišką Paslaugų gavėjo sutikimą. *Sutarties prieduose jokių duomenų apie subteikėjus nėra.*

4.7. Subteikėjų, nenumatytų Paslaugų teikėjo pasiūlyme kandidatūras ir jų teikiamas paslaugas Paslaugų teikėjas privalo iš anksto suderinti su Paslaugų gavėju. *Duomenų apie tokius derinimus negauta.*

4.8. Paslaugas gali teikti tik Paslaugų teikėjo pasiūlyme nurodyti asmenys. Esant nenumatytoms aplinkybėms, šie asmenys Šalių susitarimu gali būti keičiami į ne žemesnės kvalifikacijos asmenis.

4.9. Šios sutarties 1 priedas – Techninė specifikacija. *Ji yra tapati tai Techninei specifikacijai, kuri buvo pridėta prie Neplaninio pirkimo paraiškos (2.6 punktas).*

4.10. Sutarties 2 priedas – MB „Sumanūs projektai“ 2016-08-10 pasiūlymas UPC dėl informacinės kampanijos organizavimo paslaugų. Pasiūlymo visos eilutės dėl subteikėjų, subrangovų ar subteikėjų, specialistų ir ekspertų pasitelkimo yra neužpildytos (tuščios), taip pat nepridėti jokie papildomi dokumentai. Pasiūlymą pasirašė įmonės atstovas. Pasiūlyme nurodyta siūlomų paslaugų sąmata: filmo sukūrimas – 10 900 Eur, viešinimo renginių organizavimas – 800 Eur x 3 renginiai, iš viso – 2 400 Eur, maitinimas – 10 Eur x 150 dalyvių, iš viso – 1 500 Eur. Bendra suma – 14 800 Eur.

5. Paslaugų perdavimo–priėmimo aktas.

5.1. 2016-12-20 buvo surašytas paslaugų perdavimo–priėmimo aktas, kurį pasirašė MB „Sumanūs projektai“ ir UPC atstovai. Akto rengėja – UPC metodininkė.

5.2. Šiame akte nurodyta, kad paslaugų teikėjas perduoda, o paslaugų gavėjas priima tinkamai suteiktas paslaugas – Informacinės kampanijos organizavimo paslaugos, kaina 14 800 Eur. Jokių kitų duomenų apie suteiktą paslaugą ar perduotus sukurtus produktus, sąrašus ar kt. dokumentus nepateikta. *Aktas visiškai neinformatyvus. UPC naudoja tokių perdavimo–priėmimo aktų šablonus, iš kurių neaišku, kas, kada perdavė, priėmė konkretų sukurtą produktą (filmą), kokioje laikmenoje, kur ta laikmena laikoma, kaip buvo atlikti renginių organizavimo darbai: kur, kada, kokios trukmės, kas vedė, kas dalyvavo, kokia renginio programa ir pan. Tiekėjo atstovas negalėjo paaiškinti, kas, kada, kur, koku būdu UPC pateikė sukurtą filmą, jis to nežinojo. Jis mano, kad sukurtą filmą galėjo perduoti jo kūrėja.*

6. Sāskaita faktūra.

6.1. 2016-12-21 MB „Sumanūs projektai“ išrašė UPC sāskaitą faktūrą serija MBSP Nr.0006 dėl 14 800 Eur sumos už suteiktas informacinės kampanijos organizavimo paslaugas.

6.2. Sāskaitą išrašė MB „Sumanūs projektai“ atstovas, priėmė UPC atstovė.

6.3. Sāskaita UPC gauta 2016-12-27.

**UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO VYKDYTAS VIEŠASIS PIRKIMAS VŠĮ SOCIALINĖS
INFORMACIJOS IR MOKYMŲ AGENTŪROS (2016-08-22 SUTARTIS NR. F5-92(9.28))**

UPC VP iš VŠĮ Socialinės informacijos ir mokymų agentūros (toliau – SIMA) pavyzdys – mažos vertės pirkimas „Mokytojų ir specialistų įgūdžių tobulinimo programos dirbti su elgesio ir emocijų sutrikimų turinčiais vaikais parengimo ir įgyvendinimo paslaugos“. Neplaninio pirkimo paraiška surašyta 2016-08-03 Nr. VP-6-79, surašė (pirkimo iniciatorius) UPC metodininkė. Joje įrašyta, kad pirkimo vertė – 20 000 Eur, planuojama kviešti dalyvauti pirkimo procedūrose šiuos tiekėjus: VŠĮ „Visuomenės plėtros centras“, SIMA ir UAB „Your business“. Jie buvo pasirinkti UPC VP komisijos 2016-08-03 posėdyje (protokolo Nr. VP1-1(10.12)). Tame pačiame posėdyje buvo nuspręsta pritarti pasiūlytos pirkimo techninės specifikacijos (toliau – TS) projektui. Jį pasiūlė posėdžio pirmininkė. Pirkimas neskelbiamas, tiekėjų kvalifikacija netikrinama. Protokole nurodyta, kad šiuos tiekėjus apklausti pasiūlė komisija (nekonkretinama). Taip pat nėra jokio paaiškinimo, kokiais motyvais iš visų galimų tiekėjų buvo pasirinkti būtent šie. **Pažymėtina, kad šio pirkimo metu SIMA nedirbo nė vienas darbuotojas.**

UPC 2016-08-05 raštu minėtiems tiekėjams pasiūlė dalyvauti mažos vertės pirkime. Iš TS matyti, kad tiekėjo uždaviniai yra parengti mokytojų ir specialistų įgūdžių tobulinimo programą dirbti su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčiais vaikais kartu su mokomąja medžiaga. Pagal šią parengtą programą tiekėjas turės vykdyti 8 dienų mokymų ciklą: 4 seminarai po 2 dienas (iš viso 48 akad. val.), vienos dienos mokymų trukmė – 6 akad. val.

TS taip pat nurodyta, kad, be kitų reikalavimų, programa turi būti parengta pasinaudojant bent dviejų užsienio ekspertų konsultacijomis ir patirtimi; kad rengiant programą būtina pateikti programos anotaciją, nurodyti tikslą ir uždavinius, pristatyti programos temas ir joms skiriamą laiką, aprašyti planuojamus taikyti mokymo(-si) metodus, būdus, teikiamas kompetencijas, kompetencijų vertinimo būdus, užduotis, skiriamas dalyviams įgytų ir patobulintų kompetencijų įrodymui, programai įgyvendinti naudojamą medžiagą, – visi šie programos komponentai turi derėti tarpusavyje. Programos mokomoji (t. y. metodinė bei dalomoji (skirta programos dalyviui) medžiaga turi būti pateikiamos Perkančiajai organizacijai atspausdinta popieriuje (A4 formatu, vienoje lapo pusėje) po 1 egz. ir kompiuterinėje laikmenoje (CD arba USB „rakte“). Medžiagoje privalo atsispindėti ne tik mokymo temos, bet ir tai, ko mokytojams reiktų praktiniame darbe (dalis medžiagos gali būti pateikiama kaip rekomendacijos ugdymui, užduočių pavyzdžiai arba kaip teorijos ir pavyzdžių kompiuterinis pristatymas). Mokomoji medžiaga taip pat turi būti tiksli ir aiški: pristatomos sąvokos, teorijos, interpretacijos šiuolaikiškos, naudojami šaltiniai patikimi; jos struktūra turi būti nuosekli, tinkama ir pritaikoma bei suprantama tikslinei grupei, atitikti turinio temas; jos kalba turi būti taisyklinga; turi turėti išliekamąją vertę; jos apimtis turi atitikti pateikiamos programos apimtį, bet ne mažiau kaip 10 puslapių (A4 formato lapų, atspausdintų ant vienos lapų pusės Times New Roman šriftu, 12 dydžiu, 1,5 eilutės intervalo tarpais). Tiekėjas gali pateikti metodinę medžiagą ir kitomis formomis (PowerPoint™, vaizdo, garso medžiaga ir kt.).

Iš tokių reikalavimų, užfiksuotų techninėje specifikacijoje, matyti, kad perkamas paslaugas gali atlikti tikrai ne kiekvienas tiekėjas, o tik toks, kuris atitinka tam tikrus kvalifikacijos reikalavimus: turėti tam tikros srities specialistų, turinčių specialiųjų žinių, didelę patirtį ir tokią kvalifikaciją, kuri leistų rengti mokomąją medžiagą kitiems šios specifinės srities specialistams ir pedagogams. Faktas, kad tokio pirkimo dokumentuose visiškai nekeliama jokie reikalavimai tiekėjui, atrodo keistai.

Mažiausią kainą pasiūlė SIMA – 19 800 Eur. Dėl UPC ir UAB „Your business“ galimų ryšių duomenų nenustatyta, bet VšĮ Visuomenės plėtros centro vadovė UPC dirbo nuo 2013 m. iki 2015 m., o jos motina UPC dirba iki dabar nuo 2006 m., todėl kyla tam tikrų abejonių dėl šių tiekėjų atrankos ir tokios apklausos skaidrumo.

Tos programos, dėl kurios buvo vykdomas šis VP, nurodomi autoriai – minėto lopšelio-darželio „Čiauškutis“ direktorė ir minėto Vaiko raidos centro Ankstyvosios reabilitacijos skyriaus vedėja. Pastaroji telefonu paaiškino, kad ji puikiai pažįsta UPC direktoriaus pavaduotoją, kuris dažnai ją kviečia dalyvauti įvairiuose projektuose iš ES lėšų ir ne tik (dalyvavo kaip lektorė, mokymuose, seminaruose, konferencijose, rengė įvairias programas). Ji prisiminė, kad kartu su UPC specialistais rengė specialią programą, kurioje ji buvo atsakinga už tam tikrą programos dalį. Susirašinėdavo su UPC direktoriaus pavaduotoju el. laiškais, susiskambindavo. Apie SIMA nieko negalėjo pasakyti, nes visais klausimais bendravo su UPC darbuotojais.
